

N

Nádasdi Vilmos, r.-t. igazg., szül. Újpest, 1892 dec. 9. Középiskolai tanulmányainak elvégzése után katonai szolgálatot teljesített. 1916-ban sebesülése következtében mint rokkant került nyugállományba és a budapesti katonai parancsnokságnál vezénylési előadóvá nevezték ki. Ebben a beosztásban a br. Hazay Samu vezérezredes legfőbb irányítása alatt álló Utánpótlási főnökségnek a bpesti hadtestparancsnokságnál fennálló ki- rendeltsége keretében a kicserélési akció vezető előadója lett. A Signum Laudist, Károly-csapatkereszttel és a sebesülési érmet kapta meg. A háború után a Phöbus Művek szolgálatába lépett, ahol kiváló munkásságának elismerésül, 25 éves korában cégvezetővé nevezték ki. Nemsokára helyettes igazgató s 1926. kereskedelmi igazgató lett. N. alapította meg a vállalat sportegyesületét és részben az ő nevéhez fűződik a Phöbus Művek külön-féle jóléti intézményeinek megvalósítása. A *Gyógy- és Vegyárú r.-t.*, a *Teleta Egyesület* igazgatósági tagja, az *Artic Általános r.-t.* és a *Magasépítő r.-t.* felügyelőbizottsági tagja, a *Végcsapatok Ligájának*, a *Blaha Lujza-társaságnak* díszelnöke, az *U. T. E.* alelnöke, a *Phöbus Sportegylet* ügyvezető elnöke.

Náday Béla, színművész, szül. Budapest, 1877. máj. 29. Középiskoláinak elvégzése után a színiakadémián tanult, majd 1898. a Nemzeti Színház tagja lett. Ma a Nemzeti Színház drámai együttesének egyik legkitűnőbb erő- sége. Legnagyobb sikerét *A dolovai nábob leánya*, a *Közönyt közönnnyel*, az *Egyenlőség* és a *Válás után* c. darabokban aratta. 1928. a vallás- és közoktatásügyi miniszter a *Nemzeti Színház* örökös tagjává nevezte ki.

Nadler Herbert, igazg., szül. Bpest, 1883. máj. 13. Gimnáziumi érettségét 1901. tett. 1902. a Képzőművészeti Főiskola hallgatója volt. 1902. Batthyányi gróf uradalmi ellen-őre, majd számtartója, később jószágigazgatója lett. 1929. a *Bpest Széfvárosi Állat- és Növénykert* igazgatójává nevezték ki. A Nemzeti Vadászat Védegyelet ügyvezető al-elnöke. Számos természetkutatási cikke jelent meg magyar és külföldi szaklapokban. Önálló munkája: *Cserkészeten és lesen Nagy-Magyarországon*.

Nádlér István, pápai kamarás, tanítónő- képzőint. igazgató, szül. Esztergom, 1881. aug. 17. Középiskoláit és teológiai tanulmányait Esztergomban végezte, tanári oklevelét Budapesten szerezte meg. 1903—1908. Bpsten hitoktató, 1908—1910. Esztergomban káplán volt. Ekkor Vaszary hercegprimás a tanítóképzőbe az irodalom tanáranak hívta meg, ahol 1922-ig működött. Csernoch János hercegprimás az esztergomi érseki tanítónő- képző igazgatójává nevezte ki. Pedagógiai munkásságán kívül irodalmi tevékenységet is fejtett ki. Már növendékpap korában érte- kezéseket és cikkeket írt különböző folyó- iratokba és napilapokba. Egyházi beszédei nyomtatásban is megjelentek. *Petőfi diadala* címen hat képből álló verses színművet írt és sikere volt a *Nyolc Boldogság* c. oratóriumának is, amelyet többek között a bpesti Városi Színházban is színrehoztak.

Nadler Róbert, egyet. ny. r.-tanár, szül. Budán, 1858. április 22. Középiskoláinak el- végzése után a müncheni és bécsi poly- technikum hallgatója volt, majd Bécsben a Szépművészeti Akadémián folytatott tanulmányokat. Mint építész különböző építési irodákban működött. Hajlama inkább a festészet felé vonzotta. Először a Múcsar- nok kiállításán lépett a nyilvánosság elé és festményeivel értékes sikert ért el. *Salzka- merguti fűrészmalom* c. képét Ferencz József király vásárolta meg. 1885. a szfőváros bu- dapesti látképekre kiírt pályázatán első dí- jat nyert. Később Kairóba ment, ahol a *Sultan Kalaun mecset bejárata* és a *Beduin szállás* c. képeit készítette el. Nevesebb alkotásai: a *Duett*, az *Érdekes olvasmány* (Szépműv. Múzeum), a *Magyar parasztház*, a *Holt Drávaág*, a *Ragusai utca* és a *Juhok az itatónál*. 1889. a mintarajziskolában az ékítményes rajz és az iparművészeti tervezés tanszékének tanára lett. Mint h. igazgató két éven át a M. kir. Iparművészeti Iskolában működött. 1916 óta a bpesti műegytemen a vízfestés és ékítménytan ny. r. tanára. Az Orsz. Magy. Képz. Műv. Társaság törzstagja, az Országos Magyar Iparművészeti Társaság választmányának, a Bpest Széfvárosi Képző- művészeti Bizottságának, a bécsi Hansen-

Vereinnak és az Országos Magyar Rajztanár vizsgáló Bizottságnak tagja, a Magyar Képzőművészet Egyesületének volt, a Magyar Aquarell- és Pastellfestők Egyesületének alapító és az Országos Magyar Rajztanárok Egyesületének jelenlegi elnöke. Az angol „Art Teachers Guild” tiszteleti tagja. Festményeivel számos bel- és külföldi díjat nyert. Cikkei a napilapokban és szakfolyóiratokban jelentek meg. A II. oszti. polg. hadiérdemkeresztnek és a Signum Laudis Gubernatorisnak tulajdonosa.

Nádor József, dalköltő, szül. Bpest, 1876 okt. 28. Tanulmányainak befejezése után zeneműkiadó lett. A zeneszerzéssel 1919. kezdett intenzívebben foglalkozni és azóta számos sikerült dala vált népszerűvé.

Nádósy Elek (nádasi), földbirtokos, orsz.-gyűl. képviselő, szül. Baranyaszentlőrinc, 1867 febr. 19. Középiskolai tanulmányainak befejezése után gazdasági akadémiát végzett, majd birtoka kezelését vette át. Vármegyéje törv.-hat. bizottságának évlizedek óta tagja és annak társadalmi életében is előkelő szerepet tölt be. 1926. a szigetvári kerület egységespárti programmal orsz.-gyűl. képviselőjévé választotta. Számos gazdasági és társadalmi egyesület vezető tagja.

Nagel István, gyógyszerész, szül. Galgóc, 1890 jún. 21. Középiskoláit Trencsénben, egyet. tanulmányait Bpsten és Lausanneban végezte. Oklevelének megszerzése után svájci tanulmányutat tett. A háborúban harcéri szolgálatot teljesített és II. o. vöröskereszt kitüntetést kapta meg. 1922. óta Bpsten, mint gyógyszerértulajdonos működik.

Nagy Andor, orvos, szül. Veszprém, 1887 febr. 15. Középiskoláit és egyet. tanulmányait Bpsten végezte, majd a Jendrassik-klinikán folytatott gyakorlatot. A háború alatt harcéri szolgálatot teljesített és a Signum Laudist, a koronás arany érdemkeresztet és a Károly-csapatkeresztet kapta meg. A háború után különböző bel- és külföldi közkórházakban folytatott tanulmányokat. 1922. a *M. Kir. Posta betegségbiztosító intézetének* röntgen-osztályát vezette. 1929 óta az *O. T. I. röntgen-osztályának vezetőfőorvosa* és a *Rákbetegségek Ellen Küzdő Orsz. Egyesület* ügyv. igazgatója. Orvosi szakkikkei a bel- és külföldi folyóiratokban jelennek meg. A *Röntgenológia* főszerkesztője. *Gyomor-, bélröntgen-diagnosztika* címen önálló munkát írt.

Nagy Andor, író és hírlapíró, szül. 1884. Hírlapírói pályafutását vidéken kezdte, majd a fővárosba került, ahol *Fergeteg* c. regényével jelentős sikert aratott. A *Reggel* c. hétfelap munkatársa.

Nagy Árpád, h. államtitkár, szül. Budapest, 1875 aug. 15. Középiskolai és egyet. tanulmányainak befejezése után a bpesti jogtud. egyetemen doktori oklevelet nyert, majd hosszabb tanulmányutakat tett a külföldön.

1896. a vallás- és közoktatásügyi minisztérium szolgálatában kezdte meg pályafutását. Előbb a művészeti ügyosztályban, majd az egyetemi ügyosztályon működött. Ma h. államtitkár. 1927. a filmügyi igazgatásnál a film oktató hatásának felhasználása érdekében fejtett ki értékes munkásságot, később a József műgyetem, a debreceni és a pécsi egyetemek elhelyezésével szerzett érdemeket. A *Gyógyszerészyakornoki Vizsgálóbizottság* elnöke, a *Filmipari Alap* felügyelőbizottságának és az *Orsz. Mozgóképvizsgáló Bizottságnak* tagja. Nagyarányú és értékes munkásságának elismerésül a Ferenc József-rend lovagkeresztjével és magas kormányzói elismeréssel tüntették ki.

Nagy Balázs, gimn. igazg., szül. Tárkány, 1875 szept. 12. Középiskoláit Győrött, a teológiát Pannonhalmán végezte, ahol pappá szentelték. Tanulmányainak befejezése után 1903. a községi reálgimnázium tanára, majd 1920. az intézet igazgatója lett és ez időtől fogva a *Szent Benedek-rendház* főnöke is. A város közéletében tevékeny szerepet játszik. Számos egyesület tagja és minden kulturális, egyházi és hazafias megmozdulásnak lelkes támogatója. *Lelki élet, Vigilate et Orate, Gondolatok Szt. Benedek életéről* címen egyházirodalmi munkái jelentek meg és számos szent beszéde a Szt. Gellért folyóiratban.

Nagy Béla, r.-t. vezérigazg., szül. Érmihályfalva, 1879 márc. 6. Középiskoláinak elvégzése után a Bpesti Kereskedelmi Akadémia hallgatója volt. Mint banktisztviselő kezdte pályafutását. Rövid idő alatt az *Érmihályfalvi Tkptár* vezérigazgatója lett. 1918. a *Hazai Fatermelő r.-t. h.* vezérigazgatójává választották. 1922. a *Magy. Mezőgazdasági Hitelint. r.-t.* megalapítása óta mint az intézet vezérigazgatója fejt ki értékes közgazdasági tevékenységet. 1924. a polg. Signum Laudisszal, majd a kormányfőtanácsosi címmel tüntették ki.

Nagy Béla, gyógyszerész és orvostudor, szül. Krasznabétek, 1886 aug. 5. Gimnáziumot Debrecenben végezte. Gyógyszerészmesteri oklevelét 1908-ban, gyógyszerészdoktorit 1910-ben. Ugyanez évben hajdusoboszlói gyógyszerértulajdonos. 1908-ban orvosi diplomát is szerzett. A háborúban mint katonai higiénikus vett részt. Az arany érdemkereszttel, a koronás arany érdemkeresztrel, a Vöröskereszt II. osztályú díszjelvényével (mind egyik a vitézségi érem szalagján), továbbá a bolgár katonai érdemkereszt IV. osztályával, a kardokkal tüntették ki. Mint az „E” Fertőtlenítő Hajó parancsnoka szerelt le s átvette a budapesti Magyar Korona-gyógyszertárat. 1921-ben a *Gyógyszerészi Értesítő* fellelős szerkesztője lett. 1923 óta a Belvárosi gyógyszerértulajdonos bírja. A budapesti gyógyszerészi iskolában a gyakorlati gyógyszerészet tanára. A *Magyarországi Gyógyszerész Egge-*

sület igazgatótanácsai, a *Budapesti Gyógyszerésztudományi Egyetem* választm. tagja, a *Terla Gyógyszertártulajdonosok Laboratóriuma* ügyvezető igazgatója. Az óbudai református egyház presbitere.

Nagy Béla (szalontai), államr. kapitány, a VII. ker. kapitányság büntető bírása, szül. Soroksár, 1895 jún. 27. Középiskolait és főiskolait Debrecenben végezte, ahol államtudori oklevelet nyert. Mint főhadnagy fejezte be a háborút és a nagyzeüst vítezési éremmel tüntették ki, megkapta a sebesülési éremet és Károly-csapatkeresztet, valamint a német érdeméremet a kardokkal. 1919. lépett a rendőrség kötelékébe. Előbb a bűnügyi osztályon, majd a IX. ker. kapitányságon, azután a belügyminisztérium rendőri szervezeti és közjogi osztályában működött. 1927. helyezték a VII. ker. kapitányságra. Az országos rendőrtiszti teniszversenyen 1929-ben megnyerte a férfi páros versenyt. Az *Országos Kaszinó*, a *Budapesti Budai Tornaegylet* tagja és a R. A. C. ellenőre.

Nagy Béla, író, szül. 1883. Szépirodalmi munkásságán kívül az ismeretterjesztő és a kivándorlási szakirodalommal foglalkozik. Nevezetesebb munkái: *Korunk hőse*, *A megváltó leventéi* (regények), *Hogyan készül? Híres feltalálók, Magyar konvertiták*.

Nagy Dezső (kaáli), min. tanácsos, mérnök, szül. Kraszna, 1869 máj. 17. Középiskolait Kolozsvárott és Kassán végezte, majd 1896. a bpesti műegyetemen mérnöki oklevelet szerzett. Működését 1896. a bpesti I. ker. kultúrmérnöki hivatalnál kezdte meg. Ugyanabban az évben kinevezték az aradi folyam-mérnöki hivatal s.-mérnökévé. 1900. a székesfehérvári kultúrmérnöki hivatalhoz került, majd a Sióberki Társulat miniszteri biztosa mellé rendelték, mint szakértő mérnököt. 1908. Bpestre helyezték, a földművelésügyi minisztériumba, a balatoni min. biztosa mellé. 1912. a miniszter megbízásából megszervezte a *Balatoni Kikötők Felügyelőségét*, amelynek a mai napig is vezetője. N. tervezte és építette Tihanynál az első állami kikötőt, amelyet a külföldi szakértők is megdicsérték. Ezenkívül számos értékes vízépítési munkát végzett, amelyeknek elismerésül több ízben részesült államfői és miniszteri elismerésekben. Számos tárcát és értekezést írt a *Természet* c. folyóiratban. A Magyar Mérnök- és Építészegyletben több szabadelőadást tartott. Ezidőszereint nagyobb irodalmi munkán dolgozik, amely az általa alkalmazott vízépítési módokat tárgyalja. Fiatalabb éveiben számos rajza jelent meg a *Fliegende Blätter* hasábjain.

Nagy Elek (verseghi), rk. követ, megh. miniszter, szül. Kolozsvár, 1884 ápr. 10. Középiskolai tanulmányainak befejezése után a budapesti, majd a bécsi tud. egyetem jogi karának hallgatója volt, ahol az államtudományok doktorává avatták. 1905. a kereske-

delmi minisztérium szolgálatában kezdte meg pályafutását. 1913. diplomáciai pályára lépett és a belgrádi követségnél, mint II. oszt. köv. titkár működött. Később Drezdába, majd Hágába helyezték, ahol a háború végéig tevékenykedett. 1920. a magyar *külgügyminisztérium* felállítása után hágaai ügyvivőnek nevezték ki. 1921. a párisi követségen működött. 1922—1924. a külügyminisztériumban a szociálpolitikai osztályt vezette. 1925. a Népszövetséghez került mint a magyar kormány állandó képviselője. 1926. mint meghatalmazott miniszter, vatikáni rk. követ lett. 1928. nyugalomba vonult. Számos magas kiténtetés tulajdonosa.

Nagy Endre, író, szül. Nagyszöllős, 1877 febr. 5. Középiskolait Nagyváradon végezte, majd ugyanott jogi tanulmányokat folytatott. Tanulmányainak befejezése után a hírlapírói pályára lépett és több nagyváradi, majd bpesti napilap munkatársa lett. Nagyváradon magába szívta a *Holnap* íróinak hatását, majd hosszabb időt töltött Párisban és a modern francia írókkal érintkezett. Hazajövet több szépirodalmi folyóirat munkatársa lett, majd színházat alapított, amelyben N. honosította meg Magyarországon a kabarét és a konferanszót. Irodalmi munkásságát egyfelől a párisi szellem, másfelől a magyar úri élet determinálta. Írásainak legfőbb célja a megnevetetés. Alakjait és azok milióját a társadalmi életből veszi. Könnyed gúnyja sohasem hántó filozófiája nem pesszimista és szatíráiban nem annyira a kritikus, mint inkább az elmes ember nyilatkozik meg, mindig kedélyesen és mindig talpraesetten. Regényei és elbeszélései: *Rózsa*, *Gyönyörű lovagkor*, *Misokai földkirály*, *Kati kisasszony*, *A pólai győző*, *Siralma könyve*, *Egynapos özvegy*, *Birsai vándorforrás*, *A Geödhiek*, *Apostol a Hódságon*, *Sienai Szt. Katalin völgyénye*, *Szeplőtlen asszony*, *Erdély fia*, *Óh, az a vén kujon*, *Phoebus védeneci*, *A mágocsi csirkék története*, *Gróf Mách Zsigmond* és *Lukits Milos kalandjai*. Több színdarabját sikerrel mutatták be Bpsten. Ezek: *A zseni*, amely akadémiai díjat nyert, *A miniszterelnök*, *Piri papája* és *Vasáros*. Háborús élményeit *Tábori levelek* és *A nagy háború anekdotáinak* c. könyveiben írta meg. N. irodalmi működésének legegényibb és legértékesebb része azonban a kabaré művelése. Saját színházaiban, maga írta és maga konferálta be azokat a rövidebb-hosszabb jeleneteket és egyfelvonásokat, amelyek bár a napi aktualitások körében mozogtak, a higgadt írói szemléletet sohasem nélkülözték. Mint konferanszié, író, színgazgató és sokszor mint színész is, egy személyben még ma is megtestesítője a magyar kabarénak. 1929. egyelőre visszavonult a konferálástól és azóta csak a szószoros értelemben vett irodalommal foglalkozik. Nemrég jelent meg a *Jazz énekes* c. regénye, ezenkívül a *Nyugalom* és a *Pesti Napló* hozza állandóan írásait.

Nagy Emil (vámosi), ügyvéd, orszgyül. képvis., v. igazságügyminiszter, szül. Kaposvár, 1871. Egyetemi tanulmányainak befejezése után Párisba ment, ahol ügyvédjelölti gyakorlatot folytatott. Hazatérve, Bpesen ügyvédi irodát nyitott. Eleinte büntetőjogi téren működött, majd a magánjogi gyakorlatra tért át és az Esterházy Miklós herceg hitbizományi uradalmak jogi igazgatását vette át. Aktív politikával 1905. kezdett foglalkozni, amikor a szolnoki kerület Kossuthpárti programmal képviselőjévé választotta. Parlamenti működése alatt a delegációnak tagja és korjegyzője volt. A koalíciós kormány idején a képviselőházban nagy tekintélyre tett szert. Úgy a parlamentben, mint a napilapok hasábjain, széleskörű agitációt fejtett ki a 48-as agrárpolitika érdekében. Cikkeiben, előadásiban, a régi igazságügyi törvények megfelelő módosítását sürgette. Mint az Interparlamentáris Unió tagja, hét ízben képviselte Magyarországot Brüsszelben. 1910. régi kerülete ismét mandátumhoz jutatta, de az ellenzék és a munkapárt között kiélesedő ellentétek miatt lemondott mandátumáról, mert egyrészt nem akart a munkapárthoz csatlakozni, másrészt a Tisza ellen irányuló obstrukciót is ellenezte. Ezután ügyvédi magángyakorlatot folytatott és az Esterházy hitbizomány jogügyeit kezelte tovább. Mint a herceg bizalmi embere, közreműködött mintegy 42.000 holdnak kishaszonbérletekre való felosztásánál és ezért 1912. udvari tanácsosi címet kapott. 1922. a szolnoki kerület kigazdapárti programmal ismét képviselőjévé választotta. 1923. a Bethlen-kormány igazságügyminisztere lett. Számos nagyfontosságú igazságügyi reformot vitt keresztül, többek között megalkotta a büntetőjogi novellát. 1924. elvi nézeteltérések miatt lemondott tárcájáról és kilépett a kormánypártból. Még ez évben Angliába utazott, ahol az angol jogi és politikai viszonyokat tanulmányozta és *Londoni levelek* címen a *B. H.*-ban ismertette. Hazatérve ismét Bethlen mellé csatlakozott. Az aktív politikában nem vett részt és rövidesen ismét Londonba ment. 1926. az International Law Association bécsi konferenciáján a magyar csoportot vezette. Az országgyűlési választásokon ismét Szolnokon nyert mandátumot és jelenleg, mint pártönkívüli politikus, főleg publicisztikai téren fejt ki értékes működést. Fontos elvi kérdésekben gyakran emeli fel szavát és a kormány politikája ellen intézett éles támadásai nagy visszhangot keltenek. Mint éles judiciumú, nagy koncepciójú politikust, pártkülönbségre való tekintet nélkül, nagyrabecsülik. Egyik vezére a revíziós mozgalomnak és hatalmas agitációjával itthon és külföldön felbecsülhetetlen szolgálatokat tett az országnak.

Nagy Ernő, v. alispán, v. nemzetgy. képviselő, szül. Jánd, 1871 dec. 8. A sáros-

pataki jogakadémián végezte főiskolai tanulmányait. Közigazgatási pályafutását Temes megyében kezdte, majd Bereg vm. kötelekébe került. 1914. a vereckei járás főszolgabírája lett. 1919. alispánná választották és ezt a tisztségét a kommunizmus kitöréséig tartotta meg. A bolsevizmus idején vármegyéjében ellenforradalmat szervezett, amiért elfogták és halálra ítélték. Fogásából csak a vármegye közönsége tudta kiszabadítani. Felszállították a fővárosba és a Markó-utcai fogházban helyezték el. Innen sikerült kiszabadulnia, de az üldözés elől hosszú heteken át Budapest környékén bujdosni volt kénytelen. Később visszatért Beregbe, innen azonban a megszálló románok hamarosan kiűldözték. A csehek által megszállott területre költözött, de rövidesen kiutasították. Hazatérése után nyugdíjazták. A második nemzetgyűlési választáson a városnáményi kerület mandátumát nyerte el nagy szótöbbséggel.

Nagy György István (vizeki), főjegyző, h. polgármester, szül. Eger, 1886 jan. 28. Tanulmányainak befejezése után különböző vidéki városokban, mint jegyző működött, 1898. Erzsébetfalva jegyzőjévé, majd várossá váló átalakulásakor főjegyzővé, később helyettes polgármesterré választották. A város társadalmi életében tevékeny részt vesz, vármegyei törvényhatósági tag. A Pesterzsébeti Tktár igazgató-társelnöke, a Ráckevei Takarékpénztár felügyelőbizottsági tagja, az elemi és polgári iskolák gondnoka, a Demke választmányi tagja. *Pesterzsébet Monografiája* c. mű szerzője, a helyi lapok munkatársa.

Nagy István, festőművész, szül. Csikmindszent, 1873. Középkolai tanulmányainak befejezése után Budapesten a *Szép művészeti Akadémia* növendéke lett. Hosszabb tanulmányutat tett Párisban és Olaszországban. Népies tárgyú, egyéni ízü, izmos festményei különös érdeklődést keltettek. Műveivel több pályadíjat és kitüntetést nyert. Egyike a hazai festőművészek legjelesebbjeinek.

Nagy János, gazdálkodó, felsőházi tag, szül. Ozora (Tolna m.), 1879. Iskolai tanulmányainak befejezése után birtokán gazdálkodott. A Károlyi-kormány idején a környéki kigazdákat megszervezte az ellenforradalomra és e miatt a kommun alatt menekülnie kellett. 1920. a tamási kerület kigazdapárti programmal nemzetgyűlési képviselőjévé választotta. A második nemzetgyűlésben is a tamási kerületet képviselte *egységspárti programmal*. *Felsőházi* taggá a kormányzó nevezte ki.

Nagy József (kaáli), ügyvéd, v. kormánybiztos főispán, szül. Brassó, 1885 dec. 27. Középkolait Sepsiszentgyörgyön, az egyetemet Kolozsváron végezte, hol jog- és államtudományi doktorátust szerzett. A koalíciós kormány alatt az országgyűlési füg-

gellenségi és 48-as b. pártnak titkára és a Kuruc Ifjak Társaságának elnöke volt, mint ilyen élénk tevékenységet fejtett ki az ifjúság politikai mozgalmainak szervezésében és vezetésében. 1913. ügyvédi irodát nyitott. A világháború alatt harctéri szolgálatot teljesített. A leszerelés után mint kormánybiztos főispánna neveztek ki. Ilyen minőségben teljesített hazafias munkássága sok ellenséget szerzett neki s ezek a kommun alatt tüszként fogták el s Budapestre a Margit-körúti katonai fogházba zárták. Innen sikerült megszöknie s Szegedre menekült, hol az ellenforradalmi kormány mellett működött. 1924. év óta a fővárosban folytatott ügyvédi gyakorlatot. Az *Orsz. Fascista Párt* ügyv. elnöke, számos gazdasági egyesületnek és vállalatnak ügyésze.

Nagy József, egyet. ny. r.-tanár, szül. Ercsi (Fehér m.), 1885 máj. 2. A gimnáziumot Bpsten, Székesfehérvárott és Debrecenben végezte, majd 1903. a bpesti tud. egyetem bölcsészettudományi karának hallgatója lett. Itt főleg klasszika-filológiát tanult és Alexander Bernát előadásai kellették fel érdeklődését a filozófia története iránt. 1905-ig a kiskunhalasi ref. főgimnázium tanára volt. Irodalomtörténettel, majd később teljesen a filozófia történetével foglalkozott. A bpesti tud. egyetem bölcsészettudományi kara 1916. a francia filozófia történetének nagántanárává képesítette. Ezt az előadási kört azután később a kar az egész filozófiatörténet területére kiterjesztette. Közben azonban a bolsevizmus után Huszár Károly kultuszminiszter javaslatára az Erzsébet Nőiskolán a polg. iskolai tanárképző főiskola filozófia és pedagógia tanárává neveztek ki és 1921-ben az Erzsébet Tudományegyetem bölcsészettudományi kara a filozófia tanárának hívta meg és ennek alapján egyet. ny. r. tanárrá neveztek ki. 1923—1924-ben az egyetem első pécsi rektora és 1927—1928-ban pedig a bölcsészeti kar dékánja volt. Önállóan megjelent művei: *Pascal gondolatai* (1912), *Taine*, (1923), *A filozófia története* (1921), *A mai filozófia főirányai* (1923), *Gondolkodók* (1926), *Két filozófus: Platon és Kant* (1926), *Az etika alapvonatai* (1925), *A pszichológia főkérdései* (1927), *A modern gondolkodás* (1927), *A fejlődés eszméje* (1929), *A filozófia nagy rendszerei* (1930), *Aristoteles metafizikája* (1930). Szerkesztette az *Athenaeumot* (1922—1923) és az *Ember és Természet* c. könyvsorozatot. Tanulmányai jelentek meg az *Athenaeumban*, a *Budapesti Szemlében*, az *Irodalomtörténeti Közleményekben*, az *Irodalomtörténetben*, a *Minervában*, a *Magyar Pedagógiában*, a *Protestáns Szemlében*, stb.

Nagy József, ny. min. tanácsos, felsőházi póttag, szül. Debrecen, 1857 júl. 22. Középiszkolai és jogi tanulmányainak befejezése után a debreceni jogakadémián jogtudományi államvizsgát tett. 1884. a debreceni pénzügyigazgatóságnál kezdte meg államszolgálatát. Több nagy vidéki városban működött. Debrecenben előbb pénzügyigazgatóhelyettes lett, majd 1913. pénzügyigazgatóvá neveztek ki és kir. tanácsosi címet nyert. 1918. min. tanácsosi címmel ruházták fel. 1921. nyugalomba vonult. A város törvényhatósági életében értékes munkásságot fejt ki. Debrecen törvényhatósága választotta felsőházi póttaggá.

Nagy Kálmán (szotyori), orvos, egészségügyi tanácsos, szül. Debrecen, 1853 dec. 12. Középiszkolai tanulmányainak befejezése után a bpesti tud. egyetem hallgatója volt. 1878. orvosdoktorrá avatták. A boszniai megszállás alatt, mint katonai főorvos teljesített szolgálatot. Még ez évben Mór községben közséگی orvosá választották, később tb. járásorvos lett. 1897. visszakerült Debrecenbe és folytatta orvosi gyakorlatát. 1927. arany diplomával tüntették ki és az egészségügyi tanácsosi címet kapta meg.

Nagy Károly, államr. s.-felügyelő, szül. Acsád (Vas m.), 1883 nov. 1. Középiszkolai tanulmányait Zalaegerszegen végezte. A háború alatt az olasz fronton küzdött, a nagy-, kisezüst és a bronz vitézségi érem és a Károly-csapatkereszt tulajdonosa. 1922. lépett a rendőrség szolgálatába. Először Sopronban teljesített szolgálatot, majd Szombathelyre, onnan Pécsre helyezték át. 1926. a budapesti II. ker. osztályparancsnokságra került. 1927. a VIII. ker. helyezték át. 1929 óta a főparancsnokság lovasosztályán teljesít szolgálatot.

Nagy Károly, ny. városi főorvos, szül. Kecskemét, 1857 május 11. Középiszkoláit Cegléden, Kecskeméten, B.-Bányán és Pozsonyban végezte. Orvosi diplomáját a budapesti egyetemen nyerte. Kispesten működött, mint gyakorló orvos és negyvenévesi kiváló munkásságának elismerésül 1924. az egészségügyi tanácsosi cím kitüntetésében részesült. Társadalmi szereplése maradandó. Megalapította a Kispesti Kaszinót, melynek alelnöke volt. Nevéhez fűződik továbbá a Kispesti Jótékony Nőegylet és a Kispesti Önkéntes Tűzoltótestület megalapítása is. Az utóbbinak kebelében főparancsnoki tisztséggel tüntették ki. N. a Mentőegyesület igazgató-főorvosa is volt. Erdemeinek elismerésül a török *Takliesie-rendet* és a katonai szolgálati érmet kapta.

Nagy Károly, ny. városi főorvos, szül. Kecskemét, 1857 május 11. Középiszkoláit Cegléden, Kecskeméten, B.-Bányán és Pozsonyban végezte. Orvosi diplomáját a budapesti egyetemen nyerte. Kispesten működött, mint gyakorló orvos és negyvenévesi kiváló munkásságának elismerésül 1924. az egészségügyi tanácsosi cím kitüntetésében részesült. Társadalmi szereplése maradandó. Megalapította a Kispesti Kaszinót, melynek alelnöke volt. Nevéhez fűződik továbbá a Kispesti Jótékony Nőegylet és a Kispesti Önkéntes Tűzoltótestület megalapítása is. Az utóbbinak kebelében főparancsnoki tisztséggel tüntették ki. N. a Mentőegyesület igazgató-főorvosa is volt. Erdemeinek elismerésül a török *Takliesie-rendet* és a katonai szolgálati érmet kapta.

Nagy Lajos, író, szül. Apostag, 1883 febr. 5. Középiszkoláinak befejezése után a bpesti és kolozsvári egyetemek jogi karán folytatta tanulmányait, majd a fővárosban ügyvédjelöltként működött. Még egyetemi hallgató korában kezdett foglalkozni irodalommal és első írásai a *Népszava* és a *Nyugat* hasábjain láttak napvilágot. Munkáiban őszinte és kíméletlen ábrázolással rajzolta alakjait és nagyszerű megfigyeléseken alapuló meglátásai naturalisztikus árnyalatot vonnak írásaira.

Számos regénye és novellája jelent meg. Novellás kötetei: *Az asszony, a szeretője és a férje, Mariska és János, A szobaúr, Egy leány, több férfi, Az Andrássy-út, Fiatal emberek, Képtelen természetrajz, Vadember* (regény).

Nagy László, ügyvéd, szül. Székelykeresztúr, 1892 nov. 13. Középiskolai tanulmányait Marosvásárhelyen, az egyetemet Kolozsvárott és a keresk. akadémiát Wienben végezte. Jog- és államtudori oklevelét 1915. nyerte. 1916. mint tart. honvédhuszár hadnagy résztvett a románok elleni harcokban és hősiesség magatartásáért a II. oszt. ezüst vitézségi érem, a Károly-csapatkeresztet és a porosz vitézségi érem kitüntetésekben részesült. 1918. résztvett a székely hadosztály megszervezésében. 1921. ügyvédi vizsgát tett és Kecskeméten ügyvédi irodát nyitott. Rövidesen politikai mozgalmak élére állt és a kecskeméti függetlenségi pártban vezetőszerepet nyert. Mint jeles kriminalista több nagy bűnperben bizonyította be védői képességét.

Nagy Miklós, orszgy. könyvtárigazg., szül. Dés, 1881 jan. 27. Középiskoláit Kolozsvárott és Szamosújvárott, egyet. tanulmányait a bpesti tud. egyetemen végezte, hol államtudományi doktorátust szerzett. Mint joghallgató 1901. lektor a képviselőház szolgálatába. 1907. a képviselőház segédkönyvtárnokává, 1921. az országgyűlési könyvtár igazgatójává nevezték ki. A politikai és történelemtudomány terén értékes munkásságot fejt ki. Számos tanulmánya jelent meg. Tudományos működésének elismeréséül a *Magyar Tud. Akadémia* 1927. lev. tagjává választotta.

Nagy Mózes, államrend. felügyelő, szül. Homoródszentlászló, 1895 ápr. 23. Középiskoláit Székelyudvarhelyen végezte, majd Budapesten megszerezte a jogtudományi doktorátust. A háború kitörésekor önként jelentkezett és később ténylegesítette magát. Szkv. főhadnagy. A bronz katonai érdemérem, a II. oszt. vitézségi érem és a Károly-csapatkereszt tulajdonosa. A forradalom után a védőrség kötelékébe lépett, ahonnan 1919. az államrendőrséghez nevezték ki. Mint rendőrfelügyelő a X., VI., VIII. kerületekben, mint beosztott tiszt, pedig a tanosztálynál oktatóként működött. 1925 óta a rendőrfőparancsnokságon teljesít szolgálatot, mint II. csapatsegéd-tiszt.

Nagy Pál (felsőeöri), mérnök, felsőházi tag, szül. Gyuró, 1874. Középiskolai tanulmányainak befejezése után a bpesti Műgyetem hallgatója volt, ahol 1894. gépészmérnöki oklevelet szerzett. A háború alatt harctéri szolgálatot teljesített. Hadi érdemeit több kitüntetéssel jutalmazták. 1922. Székesfehérvár város és Fejér megye főispánja lett. 1926. megvált tisztségétől. Fejér megye törvényhatósága választotta felsőházi taggá.

Nagy Péter, kir. közjegyző, szül. Arló, 1860. Középiskoláit Miskolcon és Sárospatakon, jogi tanulmányait a bpesti egyetemen végezte, ahol jogtudori oklevelét nyert. 1914. Zentán, 1915. Kulán, majd 1919. óta Veszprémben közjegyző. A vm. közig. bír. és a városi képv.-test. tagja. Az állandó központi Igazolóbizottság tagja. A veszprémi református egyházmegye tanácsbírája, a Tisza István Társaskör tagja. Jogi, társadalmi, tudományos és politikai cikkei irányító hatással voltak a vármegye és a város életére. 1923. közéleti érdemeinek elismeréséül kormányfőtanácsosvá nevezték ki.

Nagy Samu, gyógyszerész, szül. Nyírbakta, 1866 dec. 27. Oklevelét a budapesti egyetemen szerezte. 1898. megalapította a *Gyógyszerész c. szaklapot*, melyet 1914-ig szerkesztett. 1909. létesítette a *Kőolajipar r.-t.-ot* Debrecenben. 1910. megalakította és elnöke lett a *Kőolajiparomítók Egyesületének*. 1920 óta szerkeszti Bukarestben a romániai gyógyszerészegyesület lapját: a *Revista Farmaceut.* Számos értekezése jelent meg szaklapokban.

Nagy Sándor, ev. lelkész, szül. Tompaháza, 1849 nov. 28. Középiskoláit és a teológiát Sopronban végezte, ahol pappá szentelték, majd Németországban folytatta tanulmányait. 1876. mint káplán Celledömölkön kezdte működését, ahol 1879. vezető lelkész lett. Működése alatt nyolc egyházi iskolát létesített. 1880-ban a Kemenesaljai egyházmegye pénztárosává, majd főjegyzőjévé választották. 1892-ben esperes lett. 1896. erről a tisztségéről lemondott. 1927. ünnepelték 50 esztendőes lelképásztori jubileumát.

Nagy Sándor, festőművész, szül. Németbánya, 1869 máj. 18. Középiskoláit és festészeti tanulmányait Bpsten végezte, majd továbbképzés céljából Rómába és Párisba ment. Tanulmányainak befejezése után Gödöllőn műtermet nyitott. A bel- és külföldi tárlatok állandó kiállítója. Angliában önálló kiállítást is rendezett. Az ú. n. lírai képrás úttörője. Leginkább Ady költészetével foglalkozik, még pedig úgy, hogy a vers lírai beleérzésével hozza ki a mű eredeti hangulatát. A festészetben kívül irodalommal is foglalkozik; Tolsztoj fordításai jelentek meg. *Az élet iskolája* címen önálló munkát adott ki. Művészeti szaccikkíró. Üvegfestményei nevezetesebb magyar középületek ablakait díszítik. Gödöllőn szövőiskolát létesített, amellyel a magyar háziiparnak egy elhanyagolt ágát sikerült föllendítenie. A *Céh-beliék Művészegyesületének*, a *Gödöllői Közművelődési Egyesületnek*, a *Képzőművészeti Tanácsnak* tagja, az iparművészeti nagy aranyérem tulajdonosa.

Nagy Vilmos, festőművész, szül. Bpest, 1874 júl. 31. Középiskoláit és a Képzőművészeti Főiskolát Bpsten végezte. Később Lotz mesteriskolájában, majd Münchenben

Hollóssy tanár keze alatt képezte tovább magát. Hazatérése után Benczur mesteriskoláját látogatta és a Múcsarnoknak állandó kiállítója lett. Képeivel jelentős sikereket aratott. 1908. mint mesternövendék elnyerte a Nadányi-díjat, 1908. *Iffjúság* c. képével a londoni kiállításon aranyérmert nyert. 1921. a kultuszminiszter 2000 K díját *Tükör előtt* c. képével, 1922. a Múcsarnok Halmos-díját és 1923. a Fészek nagydíját kapta meg *Séta* c. képre. Több nagyszerű gyűjteményes kiállítást rendezett. A Szépművészeti Múzeum tulajdonában levő képei: *Békülési kísérletek* és *Ónarckép* (szénrajz), *Piacra* c. festménye a Lédecer-gyűjtemény értéke. Nevezetesebb kompozíciói: *Szent Antal kísértése*, *Kártya-velő cigányledány*, *Putifárné és József*, *A királyi palota buffet-terme*, *Ékszeresek* és *Kedélyes kirándulás*. Résztvett a müncheni, londoni, helsinki, oslói, stockholmi és varsói nemzetközi kiállításokon. Naturalista, mély, tompa tónusok jellemzik művészetét. A Múcsarnok több kiállításának zsűritagja volt.

Nagy Vince, ügyvéd, volt belügym., szül. Szatmár, 1886 márc. 4. Középiskolai tanulmányainak befejezése után, a budapesti tud. egyetem jogi karának hallgatója volt, ahol jogtudorrá avatták, majd ügyvédi vizsgát tett. 1917. Szatmár függetlenségi párti programmal országgyűlési képviselővé választotta. A forradalom alatt Károlyi Mihályhoz csatlakozott. 1919. a Berinkey kormány belügyminiszteri tárcáját vállalta el. A forradalom után visszavonult a politikától, majd 1924. újból szerepet vállalt. Debrecen III. kerülete választotta meg függetlenségi Kossuth-párti programmal nemzetgyűlési képviselővé. A parlamentben többször felszólt, mint a polgári ellenzék egyik vezére. Élénk politikai tevékenységet fejt ki a parlamenten kívül is a függetlenségi és 48-as párt újjászervezése érdekében. Úgy is mint politikus, úgy is mint Károlyi Mihály védője azon igyekszik, hogy a Károlyi-forradalom hazafiatlanságáról elterjedt közhitet megváltoztassa.

Nagy Zoltán, író, szül. 1884. A *Nyugat* fõmunkatársa és a lap köré csoportosult gárda egyik legjelentékenyebb tagja. Pesszimiztikus hajlandóságú költõ, aki filozófikus, csõndesszavú, szenzibilis verseivel tünt fel. Lírájának zárt formája alatt egy zárkózott, magányos lélek belsõ gazdagsága érezhetõ. Kõlteményeinek borús ütemei igen gyakran az elmulás gyászos melódiájában folynak össze. Önálló verseskötetei: *Hónapos szobák-ból*, *Csend!* *Aranymadár!* *Elégiák*. Egy kis regénye német nyelven jelent meg: *Die Le-gende vom lachenden Mann* címen.

Nagy Zsigmond (gyürei), festõmûvész, szül. Nagybánya, 1872 márc. 14. A kolozsvári ipariskola elvégzése után a budapesti iparrajziskolában, a párisi Ecole Nationale des Arts Decoratifsban, valamint több hazai és külföldi mester mûtermében folytatta ta-

nulmányait. 1896. Malonyai Dezsõ hívta fel rá a közfigyelmet. 1900. Benczúr Gyula mellett festette az *Utolsó darab kenyér* és a *Szent Beszéd* c. képeit. Utóbbival megnyerte a Ferencz József-díjat. 1914. önálló kiállítást rendezett Párisban, amely egy csapásra ismertté tette nevét. Majd Spanyolországban festett és Madridban rendezett kiállítást, amelyrõl José Frances, a legnagyobb spanyol kritikus külön tanulmányt írt. 1916. a spanyol királyi család több tagját festette. 1920. Dél-amerikában aratott nagy sikert, majd 14 évi távollét után hazajött. Késõbb ismét Európa és Amerika különbözõ városaiban állított ki, majd 1926. a Múcsarnokban mutatta be képeit. N. a legnagyobb magyar koloristák közé tartozik. Egészen egyéni technikájú festõ, akinek mûvészetét az arcok karaktere és a napsütés festésc teszi jellegzetessé. Képei budapesti és külföldi múzeumokban, valamint mûgyûjtõk birtokában vannak. A spanyol katolikus Isabel-rendjel és számos mûvész kiüntetés tulajdonosa.

Nagypál Béla, karnagy, zeneszerzõ, szül. Bpest, 1894 július 19. Tanulmányait Bpsten végezte. Több operettjét játszották fõvárosi színházakban. *Hungária ouverture* c. zenedarabja külföldön állandóan szerepel a zenekarok mûsorán. Ismertebb szerzeménye: *Cigánykirály*, *Palatinus rózsái*, *Asszonykám* c. operettek. Két mûdalcklus, *Es-dur vonós-negyed*, *Bachanalia* jellemkép, szimfóniai költemény stb. Résztvett a háborúban. A Signum Laudisszal tüntették ki. Jelenleg a Király Színház karnagya.

Nádai Pál, tanár, szül. 1881. Oktatói mûködése mellett sikeresen foglalkozik mûvészettörténettel, a pedagógia irodalmával és szépirodalommal is. Írásai a különbözõ napilapok és folyóiratok hasábjain jelennek meg. Rövid cikkein kívül több feltûnést keltõ könyvet írt a gyermekrõl, a szépség társadalom-politikai vonatkozásáról, az ízlés változásairól. Önálló mûvei: *Az életmûvészet*, *Könyv a gyermekrõl*, *Jelenkori szépségtõrekvések*, *Ízlés, fejlõdés és stíluskorszakok*, *Asszonyi pompa* c. könyvében a nõ öltõzködésének mûvészeti fejlõdését tárgyalja.

Nádas Sándor, lapszerkesztõ, szül. Budapest, 1883. Tanulmányainak befejezése után különbözõ fõvárosi lapok munkatársa volt. A *Pesti Futár* megalapításával újszerû lap-típust teremtett. Csípkelõdõ, pesties tónusú karcolatai kétségtelenül egyéni színezetûek. 1916. a Vigszínház elõadta *Kavéház* c. darabját. Egyéb mûvei: *Öreg szalámitovaj*, *Ejjeli muzsika*, *Operai angyalok*, *Krisztina sorsa*, *Parfüm és halszag*, *Úri és nõi vádlottak*, *Boldok örökké élnek*. Számos egyfelvonásost is írt, amelyek közül a legnagyobb sikert a *Nagy cipõben kis fû*, az Andrassy-úti Színházban aratta.

Nánássy Andor, nagybérlõ, orsz.-gyûl. képviselõ, szül. Újfehértó, 1878. Középiskolai

tanulmányainak befejezése után, a bpesti tud. egyetem jogi karának, valamint a bpesti keresk. akadémiának hallgatója lett, majd jog- és államtudományi oklevelet szerzett. A háború alatt harctéri szolgálatot teljesített. Hadiérdemeit a III. oszt. katonai érdemkeresztrel és a Signum Laudisszal jutalmazták. A második nemzetgyűlésen egységespárti programmal a nagykállói kerületet képviselte. 1926. régi kerülete országgyűlési képviselőjévé választotta. A Házban a mentelmi bizottság elnökeként működött. Újfehértó és Nagykálló képviselőtestületének, Szabolcs megye törvényhatósági bizottságának és számos vidéki pénzintézet igazgatóságának tagja. Cikkeit a kereskedelmi szaklapok közlik.

Narancsik József (galgóci és majosházi), ügyvéd, szül. Bellye, 1875. dec. 23. Középiskolai tanulmányainak befejezése után a budapesti egyetem jogi karán tanult, ahol jogi és államtudományi doktorrá avatták. Miután az ügyvédi vizsgát letette, 1901. Szent Lőrincen ügyvédi irodát nyitott. Csakhamar bekapcsolódott a politikai életbe és 1912. időközi választáson a szentlőrinci kerület képviselőjévé választotta a függetlenségi és 48-as párt programjával. Mandátumát az összeomlásig tartotta meg.

Náray Aurél, festőművész, szül. Bpest, 1883. febr. 27. Először 1910. szerepelt a Műcsarnok kiállításán. Résztvett a reprezentatív kiállítások nagy részén, valamint a philadelphiai tárlaton is szerepelt. Pittsburgban nagyszerű kollektív kiállítást rendezett. A Nemzeti Szalonban három ízben mutatkozott be csoportokban kollektíve. Nevezetesebb alkotásai: *Krisztus a tengeren*, *Liliomok*, *Jaurius leánya*, *Jézus a kisdetek között*, *Jézus a hajóból tanít*, *Utolsó vacsora*, *Sárga virágok*, *Koraórszi hangulat* stb. Java műveinek nagy része a Szépművészeti Múzeum, a Fővárosi Múzeum, a román királyi család, Mussolini és más magánemberek birtokában vannak. Tompított színeket kedvelő vizionális festő, aki az érzelmi momentumok költői ábrázolására törekszik.

Naschitz Gusztáv, ker. rendőrorvos, szül. Temesvár, 1890. jan. 15. Középiskoláit Temesvárott, egyetemi tanulmányait Bpsten végezte. 1913. orvostudori oklevelet nyert és mint segédorvos, a gyulai kórházban kezdte meg működését. 1914. bevonult katonai szolgálatra és a harctéren teljesített szolgálatot, mint tart. főorvos. Kitérítései a Signum Laudis a kardokkal, katonai koronás arany érdemkereszt a kardokkal, II. o. hadiékítményes vöröskereszt és Károly-csapatkereszt. 1919. rendőrorvossá nevezték ki és mint ilyen, a rabkórházban nyert beosztást. 1920. tisztiorvosi, majd középiskolai egészségtanárnai és iskolaorvosi képesítést szerzett. 1922. a VII. ker. kapitánysághoz osztották be. Az M. T. K. választmányi tagja, a M. U. Sz. tanácstagja. Orvosi irodalmi tevékenysége köz-

ismert. Értekezései szaklapokban jelennek meg.

Návay Aladár (földeáki), szül. Földeák, 1864. jún. 18. Egyetemi tanulmányait Budapesten végezte, ahol jogi doktorátust szerzett és tartalékos huszárhadnagy lett. Pályáját a ker. minisztériumban kezdte, ahonnan csakhamar kiküldték külföldre, hogy a h. é. vasúti törvényeket tanulmányozza. Tapasztalatai alapján készült az új magyar helyi-érdekű vasúti törvény. Később résztvett a Vaskapu megnyitó ünnepélyének, majd az Ezredévi Kiállításnak rendezésében. 1897. a brüsszeli, majd a párisi viláikiállítás magyar kormánybiztosa volt. Párisban, mint kereskedelmi attasé működött tovább. Működésében a francia tőke több magyarországi alapítása fűződik, úgymint a Chardonnai-féle magyar műselyemgyár Sárvarott, a Székelyföld Rézbányavállalat, a Magyarországi Bány- és Petróleum r.-t., a Magyar Gyapjúfonó- és Szövőgyár Trecsénben és az Aradi Pamutszövőgyár r.-t. Az összeomlás után h. államtitkár, majd az új párisi magyar követ-ség I. o. tanácsosa lett. Egy évi működés után megh. miniszteri rangban nyugalomba vonult. Eredményes hivatali tevékenységén kívül széleskörű társadalmi és irodalmi működést fejtett ki. 12 évig volt a párisi Magyar Egyesület elnöke. Főbb művei: *Vázlatok Franciaország közgazdaságáról*, *Kiviteli útmutató a Franciaországba irányuló kivitel céljaira*, *Magyarország a jövőben*, *A világháború hatása külkereskedelmi politikánkra* és francia nyelven írt munkája: *A La Hongrie, son role économique*, melyhez Levasseur írt előszót. A szerb Takova-rend középkeresztése, a belga Lipót-rend, a Ferenc József-rend középkeresztése, a francia becsületrend lovagja.

Nährer Mátyás, polg. isk. igazg., szül. Doborján, 1869. aug. 15. Középiskoláit Kőszegen, a tanárképző főiskolát Bpsten végezte. Tanulmányainak befejezése után különböző helyeken működött, mint tanár. 1917. a kőszegi polg. fiúiskola igazgatójává nevezték ki. A zala- és somogyeyi polgári iskolák felügyelője. A helyi és a vas megyei lapok tudósítója. Tevékeny részt vesz Kőszeg társadalmi életében. Számos egyházi, kulturális és társadalmi egyesület tagja.

Negyedi-Szabó Béla, újságíró, szül. Bpest, 1879. Középiskolai tanulmányainak elvégzése után újságírói pályára lépett. 1903. az újpesti *Ellenzéki Hírlap* főmunkatársa lett. 1907. az *Újpest* c. lapot, 1909. az *Újpesti Naplót* alapította meg. Különböző fővárosi lapokba írt novellákat. 1906—1909. szerkesztője volt a *Jövő* c. irodalmi folyóiratnak. 1910 óta választott tagja az újpesti képviselőtestületnek. 1918. a *Polgári Radikális Párt* ügyvezető elnöke és a *Nemzeti Tanács*, később a városi tanács tagja volt. 1922. nemzetgyűlési, 1926. országgyűlési pótképviselővé

választották. Jelenleg az *Újpesti Napló* főszerkesztője, az *Újpesti Almanach* szerkesztője és számos társadalmi és politikai egyesületnek tagja és vezetője.

Négyesy László, egyet. ny. r.-tanár, volt nemzetgyűlési képviselő, szül. Szentés, 1861 márc. 6. Középiskolai tanulmányai befejezése után a bpesti tud. egyetem bölcsészeti karának hallgatója volt, ahol tanári oklevelet nyert és bölcsész tudorra avatták. 1885. az egri cisztercita gimnáziumban, mint világi tanár kezdte meg oktatói működését. 1887. a szolnoki áll. főgimnázium rendes tanára lett. 1891. a bpesti mintagimnázium vezető tanárává lépett elő. 1911. a bpesti Pázmány Péter tud. egyetemnek ny. r. tanárává nevezték ki és helyet foglalt a bpesti Orsz. Tanárvizsgáló Bizottságban is. A szentesi választókerület kisgazdapárti programmal az első nemzetgyűlésbe küldte, ahol legjelentősebb ténykedése a trianoni békediktátum becékkelyezésének tárgyalásakor tett jogfentartási indítványa volt. 1923. Beöthy Zsolt halála után az egyetem esztétikai tanszékét vette át. Számos irodalomtörténeti nyelvészeti és verstani tanulmányt írt és több hézagpótló életrajzi írása jelent meg. Önálló művei: *Szülőföldi elemek a Bánk bánban*, *A magyar költészet eredete*, *Rádai Pál*, *Faludi Ferenc*, *Amadé László*, *Tompa Mihály költészete*, *Fazekas Mihály*, *Zrinyi Miklós* és több tankönyv. Az Orsz. Közoktatási Tanács előadótanácsosa, középiskolai tanárképző intézet igazgató tanácsosa, a Magy. Tud. Akadémia, a Kisfaludy Társaság tagja, a Szent István-akadémia III. osztályának és az Irodalomtörténeti Társaság elnöke.

Nékám Lajos, orvos, egyet. tanár, szül. Bpest, 1868 jún. 4. A bpesti egyetemen folytatott tanulmányainak befejezése után 1886—1893 tanársegéd volt, majd tanulmányútra kelve, hosszabb időt töltött Spanyolországban és Észak-Afrikában a ritkább hórbajok tanulmányozásával. 1896. a főváros bakteriológiai intézetének igazgatója, 1898. pedig magántanár és a bőrklinika vezetője lett. 1900. fővárosi közpórházi rendelő, majd főorvos, 1906. rk. tanár, 1910. nyilv. rendes tanár lett, majd klinikai igazgatóvá nevezték ki. A háború alatt főtörzsorvos, később a nemi betegségek elleni küzdelem kormánybiztosa volt. N. alapította meg a *Nemzetvédő Szövetséget* a nemi bajok leküzdésére. Főbb munkái: *Magyar orvosi Vademecum* (Kéthly társaságában), *A bőrgyógyászat elemei*, *A nemi betegségek társadalmi kihatása*, *Feladataink a nemi betegségek ellen való védekezés terén*, *Egyetemi problémák*.

Nelky Elek, a Budapesti Központi Járásbíróság elnöke, szül. Sopronban, 1877 júl. 1. Szülővárosában járta középiskoláit és a bpesti tud. egyet. végezte jogi tanulmányait. 1902. lépett a szombathelyi járásbíróság kö-

telékébe. 1904. Csornára albíróvá, 1908. a győri tvszékhez bíróvá nevezték ki. 1913. a magyaróvári és 1917. a győri járásbíróság vezetőjévé lett. A kormányzó kiváló bírói működésének előismerésül 1928. évben a budapesti központi járásbíróság elnökévé nevezte ki. Az utóbbi évek gazdasági válságai a központi járásbíróságra rendkívüli feladatokat róttak. Új törvények és kormányintézkedések nyomán tízezerrel szaporodtak a peres ügyek, melyeknek adminisztratív lebonyolítását N. igen nagy szakavatottsággal intézte.

Neményi Imre, ny. államtitkár, szül. Rákospalota, 1865 aug. 21. Középiskolai és egyetemi tanulmányainak befejezése, valamint tanári oklevelének elnyerése után, bölcsészettudományra avatták. Tanári, majd igazgatói működést fejtett ki. 1893. Csanád megye tanfelügyelőjévé lépett elő. 1896. a kultuszminisztériumba helyezték, 1897. kir. tanácsosi méltóságra emelkedett. 1913. fokozatos előléptetések után min. tanácsos lett. 1917. államtitkárrá nevezték ki. A tanítóképzés fejlődése, a polgári iskolai tanárképzés új alapokra helyezése, az ifjúsági könyvtárak szervezése, az Apponyi-kollégium létrehozása N. érdemei közé tartoznak. A forradalom kitörésekor önként elhagyta hivatalát. A pedagógiai irodalom terén értékes tevékenységet fejtett ki. Több irodalomtörténeti munkája és tankönyve is jelent meg. Önálló műve: *Apácai Csere János*. Cikkeit különböző szakfolyóiratok és napilapok közölték. A Lipótrend lovagkeresztjének, a Ferencz József-rend középkeresztjének, a II. oszt. vaskoronarendnek és az I. oszt. polg. hadiérdemkeresztnek tulajdonosa.

Nemes Albert (gróf), nagykövet, meghatalmazott miniszter, felsőlázi tag, szül. Bécs, 1866. Tanulmányainak befejezése után mint lb. aljegyző Nyitra vm. szolgálatába lépett, majd a külügyminisztériumba került. Nemsokára a quirináli nagykövetség attaséja lett, majd követségi titkári rangban Berlinbe helyezték át. A konstantinápolyi nagykövetség követségi tanácsosi címet kapott. Belgrádi és párisi diplomáciai működése után 1908. rk. követ és meghatalmazott miniszter lett. A háború alatt mint követ a württembergi, badeni és hesseni udvaroknál működött. A háború után Rómában képviselte Magyarországot egész 1926. végéig. A *Lipótrend* lovagja, a *Ferenc József-rend* és a *Szent István-rend* középkeresztese, a polgári hadi érdemkereszt és számos más kitüntetés tulajdonosa. Tagja volt a régi főrendiháznak és jelenleg a felsőháznak, a kormányzó által élethossziglan kinevezett tagja.

Nemes Antal, címz. püspök, szül. Budapest, 1855 febr. 13. A bpesti egyetemen végezte jogi tanulmányait, ahol jogi és államtudományi doktorrá avatták. 27 éves korában lépett a papi pályára. 1885. történt pappá

szentelése után eleinte mint hitoktató működött Budapesten, később segédlelkész lett. 1898 óta budavári plébános. 1899. c. apát, 1905. pápai prelátnak, 1912. pedig c. püspök lett. Főbb munkái: *A Nagyboldogasszonyról elnevezett budavári főtemplom története és leírása. Egyházi törvénykezési rendtartás.*

Nemes Bertalan, kir. közjegyző, szül. Sárospatak, 1871. okt. 18. Középiskoláit Sárospatakon, az egyetemet Bpsten végezte. A háború alatt katonai szolgálatot teljesített és mint népfelkelő százados szerelt le. Volt országgyűlési képviselő. A bpesti, majd a miskolci ref. egyház presbitere, a tolcsvai egyház főgondnoka.

Nemes János (gróf, ifj., hidvégi), nagybirtokos, felsőházi póttag, szül. Hidvég (Háromszék m.) 1889. máj. 16. Tanulmányainak befejezése után erdélyi birtokai kezelését vette át. 1916. főrendiházi tag lett. Az összeomlás után pestmegyei birtokára költözött. A felsőház póttagja.

Nemes József, festőművész, szül. Nagyvárad, 1889. Tanulmányait Bpsten és Párisban végezte. Népies tárgyú festményeivel és tájképeivel gyakran szerepel a főváros tárlatain. 1923. önálló kiállítást rendezett, amelyen nagy sikert aratott. Művészetét a naturalizmus szeretete és erőteljes kifejezési készség jellemzi.

Nemes József, orvos, képesített iskolaorvos és középiskolai egészség-tanár, szül. Zenta, 1888. febr. 2. Középiskoláit és egyet. tanulmányait Bpsten végezte. 1912. a fővárosban orvosi rendelőt nyitott. Mint katonafőorvos résztvett a háborúban és a koronás arany érdemkeresztet a vitéségi érem szalagján és a Károly-csapatkeresztet kapta meg. A háború után Huszár Károly népgondozó akciójában vett részt, amelyért külön elismerésben részesült. Számos előadást tartott, amelyek közül az *Eugenetikáról* és az *Orvostudomány és a kuruzslás története* c. előadásai nagy sikert arattak. A török követség orvosa.

Nemes József, községi főjegyző, szül. Beled, 1881. júl. 14. Középiskoláit Sopronban, a közigazgatási tanfolyamot pedig Szombathelyen végezte. Pályafutását Szanyban kezdte meg mint s.-jegyző. 1914. Csapod jegyzője, majd 1914. Beled főjegyzője lett. Működése alatt a község sokat fejlődött. N. érdeme az új községháza és az orvoslak felépítése.

Nemes László, lapszerkesztő, született Makón, 1883. 1904. végezte egyetemi tanulmányait. Utána a *Független Magyarország* c. napilap munkatársa volt. Később Aradon és Debrecenben fejtett ki több éven át hírlapírói tevékenységet. 1909. a soproni magyar színtársulat művészi igazgatója volt. Számos darabot rendezett. Rövid idő múlva megvált a színházról és Budapesten megalapította az „1848” c. politikai napilapot, melynek szerkesztője lett. Éveken át szerkesztette a *Ma-*

kói Hírlapot. A háború után a *Magyar Kereskedők Lapja* c. szaklap szerkesztőségébe lépett s 1927. annak felelős szerkesztője lett.

Nemes Marcel (jánoshalmi), műgyűjtő, szül. 1866. Nagyértékű műgyűjteményének főként Grecó alkotásai nyújtanak műgyűjtői szempontból óriási értéket. A kesckeméti múzeum megalapítása N. érdeme. Sok külföldi képtárnak, főképen a bpesti Szépművészeti Múzeumnak számos értékes festményt ajándékozott, többek között Mányoki *Rákóczi*-portréját. Az újabb festőnemzedék művészi kiképzéséhez több nagyszegű ösztöndíjjal és alapítvánnyal járult hozzá.

Nemes Mihály, rajzoló, szül. Budapest, 1866. Tanulmányait a fővárosban végezte. A régi magyar viselet felkutatása és tanulmányozása körül jelentős érdemeket szerzett. Illusztrációival szép sikereket aratott. A *magyar viseletek története* c. képes mű szövegését nagy szakértelemmel végezte.

Nemes Sándor (szentistváni), detektív-főfelügyelő, szül. Székeszentistván, 1882. márc. 3. Tanulmányait Marosvásárhelyen végezte. 1907. évben lépett rendőri pályára és 1919. évben nevezték ki detektív-főfelügyelővé. Egy évvel később megkapta a főcsoportvezetői címet és átvette a bizalmi és lo pási csoportok vezetését. N. a Detektív Atlétikai Club alapítója és volt elnöke, jelenleg védnöke. A detektívtestület Nyugdíjpótló és Segélyző egyesületének és a *Magyar Detektív* című lap szerkesztőbizottságának elnöke. A detektívtestület társadalmi fejlesztésében is nagy tevékenységet fejtett ki. A háború alatt megkapta a III. o. polg. hadiérdemkeresztet, a Vöröskereszt emlékérmét, azonkívül 1918. tavaszán — midőn Károly királlyal Konstantinápolyba utazott — török kitüntetésben részesült. Működése alatt a legbonyolultabb bűnügyek nyomozását végezte. Az orsz. detektív-tanfolyamoknak tíz év óta oktatója.

Nemessy Dezső, államr. detektív-főfelügyelő, főcsoportvezető, szül. Tatatóváros, 1871. nov. 11. Tanulmányait Bpsten végezte. 1895. lépett rendőri pályára és működését mindvégig sikeres nyomozási eredmények jelezték. Szolgálati idejére esik számos titkzatos rablógyilkosság, így a Lovnyai Sándorné-féle gyilkosság, az emlékezetes nagy postarablás és a Horánszky-utcai rablás ki-nyomozása is, amelyekben rövid nyomozás után sikerült N.-nek a tettest elfognia.

Németh Aladár, szállodaigazgató, szül. Debrecen, 1890. aug. 8. Szülővárosában végezte a keresk. iskolát. A háború alatt katonai szolgálatot teljesített. A bpesti Britannia-szálló igazgatója. A *Bpesti Szállodás és Vendéglős Ipartestület* szállodai osztályának alelnöke. Számos cikket írt különböző szaklapokba. A debreceni Csokonai Körben több felolvasást tartott. Érdemeiért 1918. dicsérfelismerésben részesült, majd Károly király

debreceni látogatása alkalmából a király gyémánttűjét kapta ajándékkul.

Németh Béla, polg. isk. igazg., szül. Kaposvár, 1875. ápr. 9. Középiskoláit Kaposváron és Pécsen, a tanárképző főiskolát Bpsten végezte. Tanulmányainak befejezése után, mint s.-tanár Pásztón (Heves m.) működött, majd a kassai polg. iskola r. tanára lett. 1914. az ungvári polg. fiúiskola igazgatójává nevezték ki. 1919. a csehek kiutasították. Nagykátán a polgári iskola megszervezésével bízták meg, amelynek sikeres befejezése óta, mint igazgató fejt ki értékes pedagógiai tevékenységet.

Németh Béla, államrendőrségi tanácsos, a VII. ker. kapitányság h. vezetője, szül. Völcséj, 1889 okt. 26. Középiskoláit Sopronban, egyet. tanulmányait Bpsten végezte. 1912. államtudori oklevelet nyert. Tanulmányainak elvégzése után a honv. minisztériumban kezdte közhivatalnok pályáját. 1912. került a rendőrséghez. Először az erzsébetfalvai, azután a kispesti kapitányságon teljesített szolgálatot, majd a főkapitányságra helyezték át. Később a közigazgatási és utóbb a VII. ker. kapitányságra került mint vezetőhelyettes. Tanácsosi kinevezését 1924. kapta meg.

Németh Imre, polg. isk. igazg., szül. Váj, 1884 okt. 18. Középiskoláit Nagyszombatban, a teológiát Bpsten végezte, majd tanári oklevelet nyert. Tanulmányainak elvégzése után, mint tanár és tanulmányi felügyelő működött. 1916. Nagyszombatra került, ahol 1920-ig, mint tanár fejtett ki értékes pedagógiai tevékenységet. 1920. Köszegre helyezték, ahol a tanítónőképző és a polg. iskola igazgató-tanára lett. Pápai kamarás.

Németh Kálmán, államrend. felügyelő, szül. Pécs, 1894 jún. 29. Középiskolai tanulmányait Bpsten végezte, majd a traiskircheni tüzérhadapródiškola növendéke lett. A háborút mint tüzérhadnagy küzdötte végig. 1918 óta rendőrfelügyelő. Először az I. ker. osztályparancsnok helyettese volt, majd 1926 óta a kerékpáros osztály h. vezetője. A III. oszt. kat. érdemkereszt, két ezüst Signum Laudis, bronz Signum Laudis, Károly-csapatkereszt, sebesülési érem és belügyminiszteri dicséret okirat tulajdonosa.

Németh Károly (bejci), főispán, volt orsz.-gyűl. képviselő, szül. Pozsony, 1867 nov. 4. Középiskolai és jogi tanulmányainak befejezése, valamint jogtudorrá avatása után a Thurn és Taxis Albert herceg magyar társalkodója volt. 1892. ügyvédi vizsgát tett és Győrben ügyvédi irodát nyitott. Később városa felsőkereskedelmi iskolájában oktatói munkásságot is fejtett ki. 1910. a pécsi kerület mandátumát munkapárti programmal nyerte el. 1913. udvari tanácsosi méltóságra emelkedett. A háború alatt tart. századosi rangban katonai szolgálatot teljesített. Je-

lenleg Győr, Moson és Pozsony egyesített vármegyék, valamint Győr város főispánja.

Németh László, plébános, isk. igazg., szül. Kürt, 1886. Középiskoláit Esztergomban végezte. 1909. szentelték pappá, azután Nagytapolcsányban segédlelkész, majd Budapesten hitoktató volt. A háború alatt mint tábori lelkész ljesített szolgálatot és ezért a koronás ar. érdemkeresztet és a II. o. vöröskeresztet kapta meg. 1919. a Szent Imre kollégium prefektusa és hittanára lett és 1925 óta pedig Szentendre egyházközségének adminisztrátora, majd plébános. Munkássága alatt létesült a *Katholikus Kör*, a *Keresztény Szeretetegylet* és a r. k. leányiskola, amelynek jelenleg igazgatója.

Németh Mihály (lófeő-szekely), áll. polg. isk. igazg., szül. Bazsi, 1866 júl. 10. Tanulmányait Zalaegerszegen és Budapesten végezte, majd polg. iskolai tanári oklevelet nyert. Zalaegerszegen, majd Alsólendván működött, 1900. a nagykanizsai áll. polg. iskola tanára lett. Az ezredéves kiállításra módszeréért díszoklevelet és érmet kapott. A háború alatt, 51 éves korában önként frontszolgálatra jelentkezett, több kitüntést nyert. 1924 óta a fenti intézet igazgatója. A „Délzala“ c. lap volt szerkesztője és kiadója.

Némethy Béla, szfvi tanácsnok, szül. Arad, 1874 aug. 8. Középiskolai és egyet. tanulmányait Bpsten végezte. 1896. mint fogalmazó-gyakornok a főváros szolgálatába lépett. Fokozatos előléptetés után 1926 óta, mint városi tanácsnok működik. Szolgálati ideje alatt különböző ügyosztályokban fejtett ki tevékenységet. Mint főjegyző egyideig a közoktatási osztálynak, majd éveken át a pénzügyi osztálynak helyettes vezetője és ez utóbbi minőségében a pénzügyi bizottságnak előadója volt. Mint tanácsnok 1927 óta a közegészségi ügyosztály vezetője. Ebben a munkakörében az új Rókus-kórház felépítésének előkészítése és a tüdőbeteg gondozó hálózat kiépítése körül fejt ki értékes tevékenységet.

Némethy Béla, államr. felügyelő, szül. Királyhelme, 1889 nov. 1. Tanulmányait Iglón végezte. A háborúban résztvett. A leszerelés után a rendőrség kötelékébe lépett. Először a határrendőrségi kirendeltségnél, majd Nagykanizsán, Zalaegerszegen és a hajduböszörményi kapitányságon teljesített szolgálatot. Később Bpstre helyezték át és az I. ker. kapitányságon nyert beosztást. A hadiékítményes III. o. katonai érdemkereszt, a hadiékítményes bronz katonai érdemérem, az I. o. ezüst vitézségi érem, a Károly-csapatkereszt, a sebesülési érem és az 1912—13. szolgálati emlékkereszt tulajdonosa.

Némethy Ernő, h. plébános, szül. 1879. Tanulmányainak befejezése után 1901. pappá szentelték. Lelkészi működését mint Esztergom-Bajna-i káplán kezdte meg. Egyideig

különböző egyházközségeknél működött, majd 1906. Budapest-Tabánba került. 1911. plébánoshelyettes volt. 1923 óta az angol-kissasszonyok Ward főiskoláján az egyházi művészet tanára. Az *Aquinoi Szent Tamás Bölcséleti Társaság* és a *Budapesti Egysültei Tanács* tagja. Az *Ottokár Hadikórház Bizottság* ügyvezető titkára. A katolikus hitbuzgalmi és tudományos irodalom munkása.

Némethy Géza, egyet. tanár, író, szül. 1860. Mint a latin klasszikusok fordítója, tette ismertté nevét. Magyar és latin nyelven számos tanulmánya jelent meg a tudományos folyóiratokban. *Vergilius életével* és *Aeneis* c. eposzával behatóan foglalkozott. *A római elégia története* címen önálló munkája jelent meg. Eredeti költeményeit a Kisfaludy Társaság adta ki.

Némethy Károly (újfalusi) szfv. főjegyző, a főpolgármesteri hivatal vezetője, szül. Budapesten, 1890 szept. 7. Szülővárosában végzte középiskoláit és jogi tanulmányait. 1913. jogtudományi doktori oklevelet szerzett. 1911. lépett a szfv. szolgálatába és különböző ügyosztályokban és kerületi elöljáróságoknál működött. Bárczy és Bódy polgármester titkára volt. 1926. a főpolgármesteri hivatal vezetőjévé nevezték ki. Több külföldi tanulmányutat tett, legutóbb az Egyesült-Államokban. A háborút mint huszárfehadnagy küzdötte végig és bátorságáért többször kitüntették. A hadiékítményes III. o. katonai érdemkereszt, a katonai ezüst és bronz érdemérem, az I. o. ezüst vitézségi érem és a Károly-csapatkereszt tulajdonosa. Károly király koronázásakor aransarkantyús vitézzé ütötte. N. eleinte a szépirodalmat művelte és a fővárosi napilapokba írt hangulatos novellákat. Utóbb a közigazgatási jogi szakirodalomra tért át. A *Magyar Közigazgatás* és a *Városi Szemle* állandó munkatársa. A magyar társadalmi és nemzeti mozgalmakban is tevékeny részt vesz.

Némethy Károly (újfalusi), nv. államtitkár, felsőházi tag, szül. Berettyóújfalun, 1862 aug. 2. Középiskoláit és jogi tanulmányait Debrecenben végezte, jogi doktorátusát Budapesten szerezte meg. 1884. a belügyminisztériumban kezdte meg pályafutását, ahol soronkívüli előléptetések után, 1889. mint osztálytanácsost, a kodifikációs osztály vezetésével bízták meg. Az osztály, valamint a városi és községi ügyek irányítását két évtizeden keresztül vezette. Több ízben beutazta a nyugateurópai államokat és az Egyesült-Államokat. Tevékeny részt vett a közigazgatási bíróságról, a községi közig. tanfolyamokról, a betegápolásról, gyermekvédelemről, közigazgatási eljárásról, a választói jogról, a választókerületek újbóli beosztásáról szóló törvények megalkotásában és a vármegyei reformjavaslatok előkészítésében. 1909. miniszteri tanácsossá, 1910. adminisztratív államtitkárrá nevezték ki és 1919. nyugugalomba

vonult. N. a közigazgatási szakirodalomnak elismert művelője. Megalapította és 1895-től 1918-ig szerkesztette a *Belügyi Közönyt*. Főmunkatársa, később pedig főszerkesztője lett a *Magyar Közigazgatás*-nak. Közzolgálati működésének elismeréséül a Szent István-rend kiskeresztjét, a Ferenc József-rend nagykeresztjét, a polgári hadiérdemkereszt I. osztályát és a belső titkos tanácsosi méltóságot nyerte el. 1918. IV. Károly király a főrendiház élethossziglani tagjává nevezte ki. Debrecen város, Berettyóújfalun és Kőlcse nagyközségek díszpolgárukká választották. A szegedi egyetem tb. doktorává avatta. A Fővárosi Közmunkák Tanácsának 1904—5. alelnöke, 1914. és 1918. elnöke volt. A magy. kir. Orsz. Levéltár építési bizottságának elnöki tisztére is N.-t hívták meg. 1925. a szfv. üzemvizsgáló bizottságának volt elnöke. Az Orsz. Közművelődési Tanácsnak, a *Magyar Idegenforgalmi Érdekeltségek Szövetségének* és az Orsz. Magy. Idegenforgalmi Tanácsnak, a *Magyar Jogászegylet* közjogi és közigazgatási szakoszt. elnöke, a bpesti egyetem államtudományi államvizsgáló bizottságának kültagja, az Orsz. *Takarékossági Bizottság* elnöki tanácsának, az Orsz. *Középtitki Tanácsnak* és a *Magyar Statisztikai Végrehajtóbizottság*-nak tagja, a *Vármegyei Tisztviselők*, valamint a *Közs. Jegyzők Orsz. Közp. Egyesületének* tb. tagja. Nagy szerepet vitt a ref. egyház életében is. A budai ref. egyháznak bizottsági tagja, majd bpesti presbitere, később budai gondnoka lett. A Heves-nagykun-sági egyházmege tb. gondnoka, a bpesti ref. egyház főgondnoka, 1924 óta pedig a Dunamelléki egyházkerület tanácsbírája és az egyetemes ref. zsinat tagja. 1927-ben a kormányzó a felsőház tagjává nevezte ki.

Neogrády Antal, festőművész, szül. Galsa, 1861 jún. 8. Festészeti tanulmányait Bpsten és Münchenben végezte. 1888 óta főként akvarell-tájképeket állított ki a fővárosi tárlatokon. Különböző képes folyóiratok számára sűrűn festett illusztrációkat.

Neogrády László, festőművész, szül. Bpset, 1896 ápr. 2. A *Képzőművészeti Akadémia* elvégzése után a Múcsarnok állandó kiállítója lett. 1922. *Női arckép* c. képével és 1927. *Édesanyám arcképe* c. képével a Horváth K.-díjat nyerte el. Nevezetesebb kompozíciói: *Zsuzsanna a fürdőben*, *Fekvő akt*, *Tavaszbredése*, azonkívül számos bibliai tárgyú kép. Horthy Miklós kormányzóról, Lukács Györgynéről, stb. portrét festett. A konzervatív irány követője, képeit a meleg, kiforrott, régies színek jellemzik.

Neppel Gvula (bunyai), nv. min. tanácsos, orsz.-gyűll. képviselő, szül. Abony, 1878 jan. 2. Középiskolai és egyetemi tanulmányai befejezése után hosszabb tanulmányutat tett Európában, majd 1900. gyakornoki minőségben a belügyminisztériumban kezdte meg pályafutását. A háború alatt hadnagyi rang-

ban harctéri szolgálatot teljesített. 1919. min. osztálytanácsossá lépett elő és a belügyminisztérium rendőri büntetőosztályának vezetését vette át. 1922. min. tanácsosi rangban nyugdíjba vonult. 1927. az abonyi kerület egységspárti programmal országgyűlési képviselőjévé választotta.

Nerfeld Ferenc id., szül. Szolnok, 1859. Középiskoláit Szolnokon és Budapesten végezte, majd a kereskedelmi pályára lépett. Előbb a fővárosban, majd Bécsben, Hamburgban és Berlinben működött. 1881. vizsátért Szolnokra, ahol 30 éven át a város legtekintélyesebb kereskedői közé tartozott. Fia 1913. bankházat alapított, melynek azóta cégtársa. Szülővárosának kulturális és társadalmi kiépítésében évtizedek óta nagy szerepet játszik. A románok által elpusztított város újjáépítésében tevékeny részt vett. Szolnok vm. törv.-hat. és a városi képv.-testület tagja. Nagy műbarát és híres képgyűjteményében múzeális értéket képvisel a Szolnok város multját ábrázoló képesporoztat.

Nessi Gyula, vállalkozó, szül. Budapest, 1864 május 16. Középiskolai tanulmányainak befejezése után a nagyatyja által 1824. alapított vállalat vezetését vette át. Már fiatalon kezdett a közügyekkel foglalkozni, 1900 óta tagja a székesfőv. törv.-hat. bizottságának, továbbá elnöke a VII. ker. adófelszámolási bizottságnak és a bpesti ké-ményseprő ipartestületnek. Több részv.-társ. igazgatóságában és felügyelőbizottságában foglal helyet; a főv. társadalmi és várospolitikai életében vezető szerepet tölt be. 1926. a bpesti északi kerület az egységspárt programmjával pótképviselővé választotta. Érdemei elismerésül 1926. a korm. főtanácsosi címet kapta.

Neubauer Ferenc, ny. államtitkár, szül. Alsófernezel, 1882. A berlini és bpesti egyetem elvégzése után doktorrá avatták, majd Nagyatádon folytatott ügyvédi gyakorlatot, ahonnan később Kaposvárra ment. Mint a város képv.-testületi és a megye th. és köz-igazgatási bizottságának tagja, élénk részt vett a megyei közéletben. A második nemzetgyűlésbe egységspárti programmal választották meg. Nagyatádi Szabó személyes híve volt és résztvett a földbirtokreform előkészítésében. A földbirtokreform novella, valamint az igazságügyi tárca költségvetésének előadója volt. 1925. igazságügyi államtitkárrá nevezték ki. Allásáról 1926. mondott le. Az új országgyűlésbe egyhangú választás útján került. A *Somogy megyei Kisgazda Egyesület* és a *Kaposvári Kisgazda és Kisipari Pénztár* jogtanácsosa, a *Nagyatádi Hitelszövetkezet* igazg. tagja.

Neuber Ede, egyet. ny. r. tanár, szül. Várpalánka, 1882 febr. 3. Középiskolai tanulmányainak befejezése után a bpesti tud. egyetem hallgatója lett és orvosdoktori diplomáját is itt szerezte. 1905—1907. több

neves orvostanár mellett tanársegédi minőségben működött. 1908—1911. állami ösztöndíjjal európai tanulmányúton volt. Hosszabb ideig tartózkodott Párisban, Berlinben, Londonban, Spanyolországban és Algírban. Hazatérése után gyakornok-tanársegéd, majd magántanár lett. A háború kitörésétől az összeomlásig ezredorvosi rangban teljesített szolgálatot. 1921. Debrecenben ny. r. tanárrá nevezték ki. Szakirodalmi művei közül a legjelentősebbek a luetikus és gonmás megbetegedésekkel foglalkozó munkái.

Neuberger Aladár (hliniki), tsvzéki tanácselnök, szül. Bpest, 1878 okt. 22. Középiskoláit és az egyetemet Bpsten végezte. 1903. letette a bírói vizsgát. Pályáját a pestvidéki törvényszéken kezdte meg mint tv-aljegyző. Később a bpesti kir. ítélőtáblához került mint tanácsjegyző, ahonnan néhány év elteltével mint albíró visszakerült a pestvidéki tsvzékekhez. 1922. megkapta a táblabírói címet. 1926. kinevezték tsvzéki tanácselnökké. A pestvidéki tsvzéken a státusügyek tartoznak hatáskörébe N. neve sportkörökben is ismert. Igazgatója az Österreichische Alpenski Verein-nek és elnöke a Magyar Kárpátégylet evezős- és sí-osztályának.

Neugebauer Vilmos, az Orsz. Gyermekevédő Liga igazgatója, szül. Bpest, 1878 jún. 28. Középiskolai tanulmányainak befejezése után a menetjegyző tátrai kirendeltségének vezetője lett és részt vett a *Tátrai Helyi Érdekű Vasutak* megalapításában. Később a T. H. É. V. üzletvezetőjévé nevezték ki, majd 1911. az *Országos Gyermekevédő Liga* igazgatója lett. A háború alatt elévülhetetlen érdemeket szerzett a hadbavonultak gyermeki és a hadiárvák gondozása körül. Számos napközi otthont és gyermeküdülőttelepet létesített. A háború után N. szervezte meg a nagyszabású külföldi gyermeknyaralattási akciókat, amelyek során 60,000 magyar gyermek élvezte holland, belga, svájci és angol nevelőszülőknek sokszor évekig tartó vendégszeretétét. Később a belföldi nyaralattási akciókat szervezte. A szigetmonostori Izabella-telep és a bakonyi Vass József-telep létesítése N. érdeme. 1929. a Liga Trefort-utca 3. szám. alatt végleges otthonra talált, amelyet N. gyermekkórházzal, átmeneti otthonnal, Zander-intézettel és orvosi intézettel szerelt fel. Számos jótékonyági intézmény igazgatósági és intézőbizottsági tagja. A szociális gyermekvédelem köréből sűrűn jelennek meg cikkei, úgy a hazai, mint a külföldi lapokban. Szerkesztője és kiadója a *Gyermekevédelem Lapjának*. A háborús gyermekvédelem terén szerzett érdemeiért kir. tanácsossá nevezték ki. A II. o. polgári hadiéremnek és a vöröskereszt érdemkeresztjének tulajdonosa.

Neuhauser Frigyes, középisk. igazgató, szül. Zirc, 1890 ápr. 25. Középiskoláit Vesz-

prémében, Vácott és Rózsahegyen, az egyetem Bpsten végezte. 1913. szerezte meg a tanári oklevelet. 1927. a szegedi egyetemen bölcsészettudományi oklevelet nyert. Egyetemi tanulmányainak elvégzése után 1913. a rózsahegy kegyesrendi főgimnáziumban kezdte meg tanári működését. 1917. a bpesti kegyesrendi gimnáziumhoz, 1926. a váci kegyesrendi gimnáziumhoz került tanárnak. 1929. Sátoraljaújhelyre helyezték át, ahol mint házfőnök működik és mint gimnáziumi igazgató értékes pedagógiai tevékenységet fejt ki. Tudományos cikkei a különböző folyóiratokban jelentek meg.

Neuhold Ferenc, kúriai bíró, szül. Budapest, 1873. júli. 26. Középiszkolai és egyet. tanulmányait Bpsten végezte. 1896. jogi doktorátust és 1898. ügyvédi oklevelet szerzett. Pályáját mint joggyakornok a bpesti járásbírósnál kezdte meg. 1898. aljegyző, 1899. jegyző és 1900. táblai tanácsjegyző lett. 1903. albíróvá nevezték ki a járásbíróshoz. 1909. tvszéki bíróvá, 1921. táblabíróvá és 1928. kúriai bíróvá nevezték ki. N. a magyar bírói kar egyik legkiemelkedőbb egyénisége és a magánjog és kereskedelmi jog legkiválóbb ismerője közé tartozik. 1924 óta a bpesti keresk. és iparkamara mellett működő és a tisztességtelen versenyügyekben ítélkező bíróság elnöke.

Neumann Henrik (héthársi), egyetemi ny. r. tanár, szül. Héthárs, 1873. Egyetemi tanulmányait Bpsten végezte. Sokáig volt aszisztense Bécsben Politzer tanárnak. Szakörökben nagy feltűnést keltett *Koponyalékelés narkózis nélkül* c. alapvető tanulmánya, amellyel a báró Lenwall-féle díjat nyerte. Úttörő tudományos munkássága révén előbb a bécsi egyetemen m.-tanárrá, majd ny. r. tanárrá és a fülészeti klinika vezetőjévé nevezték ki. 1918. megkapta a magyar nemességet. Ma a világnak elismerten legkiválóbb fülspecialistája és nagyszámú magas kitüntetés birtokosa.

Neumann Jenő, r.-t. vezérigazgató, szül. Bppest, 1893. júli. 16. Tanulmányait Bpsten végezte, majd 4 évet Berlinben és Londonban töltött különböző vállalatoknál. 1914. hazatért és résztvett a háborúban. 1916. orosz fogságba esett, ahonnan 1920. került haza. A Neumann Simon r.-t. tisztviselője, rövidesen igazgatója, majd 1921. vezérigazgatója lett.

Neumann Károly (gárdonyi), egyetemi ny. r. tanár, szül. Bppest, 1865. márc. 18. A budapesti és berlini egyetemeken végezte tanulmányait. 1910. a keresk. minisztériumban min. tanácsossá és a vasúti osztály főnökévé nevezték ki. A Keleti Kereskedelmi Akadémiának, majd a közgazdasági egyetem tb. ny. r. tanára lett, a közlekedési politika és jogi tanszakkból. Az Orsz. Közlekedési Bizottságnak tagja. Főbb munkái: *Vámtarifa és vasúti díjszabás*, *A vasúti felségjog Boszniában és Hercegovinában*, *A berni egyezmény*.

Neumann Lajos, a Magyar Cobden Szöv. alelnöke, szül. Bppest, 1901. júli. 2. Tanulmányai végeztével kereskedelmi pályára lépett. 1920. önállósította magát. 1921. részt vett a *Magyar Cobden Szövetség* megalapításában. A *Magyar Hírlapban* a szabadkereskedelm érdekében írott cikkei külön rovatban jelentek meg. 1924 óta mint a *Gyikot.* alelnöke, behatóan foglalkozik az ügynöki kar helyzetével. Az *O. H. E.* ig. tagja, az *Omke* és a *Kereskedelmi Csarnok* vál. tagja, a *Szönyegkereskedők Egyes.* alelnöke. A *Stella* sütőporgyár r.-t. igazg. tagja, a *Magyar Hírlap* r.-t. felügy. biz. tagja.

Neuman László, hegedűművész, szül. Budapest, 1905. nov. 22. Középiszkolait és jogi tanulmányait Bpsten végezte. A Zeneműv. Főiskolán Kemény, majd Hubay növendéke lett. 1927. zetanári oklevelet nyert, utána Hubay mesteriskolájába került. A Székesfővárosi Zenekar hangversenymestere, a Rádióknak állandóan szereplő művésze.

Neuschloss-Knüsli Kornél, építész, orsz. gyűl. pótképv., szül. Bppest, 1864. A zürichi egyetemen építész oklevelet, majd a bpesti egyetemen bölcsészettud. doktorátust szerzett. 1893. Pest vm. államépítészeti hivatalában kir. mérnök lett, majd 1897. építész irodát nyitott. A háborút a 4. honv. gy.-e. tart. századosaként szolgálta végig és több magas kitüntetésben részesült. 1921. a M. Kir. Ludovika Akadémián az építési szerkezettan tanárává nevezték ki. A *Mérnöki Kamara*, az *Orsz. Képzőművészeti Tanács* és a *Magyar Képzőművészek Egyesületének* tagja.

Neuwirth Lajos, városi tisztiorvos, szülész, szül. Sátoraljaújhely, 1885. ápr. 13. Középiszkolai tanulmányainak befejezése után a bpesti egyetem hallgatója volt. 1908. szerezte diplomáját és a miskolci kórház szül. osztályának orvososa lett. 1911—1914-ig mint gyakorlóorvos működött. 1914. hadbavonult mint a 65. gy.-e. IV. zászlóaljának orvosfőnöke, majd egy tábori gyengélkedő parancsnoka lett. 1917. a 24/1. tarackosztály orvosfőnöke. 1917. a miskolci barakk tart.-kórház osztály-orvosfőnöke és parancsnokhelyettese. 1917. nov. ezredorvos s mint ilyen szerelt le. 1918. a borsodmegyei Erzsébet-kórház szül. és nőosztályának tb. főorvososa és az osztály vezetőjének helyettese. 1922—1928. a Munkásbiztosító Pénztár kötelékében mint szakorvos működött. 1929. Miskolcon városi tisztiorvossá választották. A Stefánia-Szöv. szakorvososa. Károly-csapatkereszt viselésére jogosult.

Ney Rezső r.-t. igazg., szül. Várpalotán, 1889. márc. 28. Középiszkolai után kereskedelmi és jogi tanulmányokat folytatott a budapesti egyetemen. Utána a magángazdaságban működött, majd az Országos Munkásbiztosító Hivatalban éveken át alosztályvezetője volt. Tíz évvel ezelőtt előbb a Klórmentes Gőzmosógyár, majd később a Karter Celluloidárugyár ügyvezető igazg.

gatójának hívta meg. Közéleti működéséért a Vöröskeresztegylet nagy oklevelével tüntették ki. N. éveken át újságíró volt és állandóan szociálfilozófiai előadásokat tartott.

Niamešny Mihály (almánfalvi), ügyvéd, szül. Temesvár, 1875 aug. 25. Tanulmányainak befejezése után 1899. ügyvédi oklevelet nyert. 1900. Temes vármegye tiszti ügyésze lett, majd tb. főügyészi címet kapott. 1910. a nemzeti munkapárt programjával a lip-pai kerület orsz.-gyűl. képviselővé választotta. A képviselőházban az igazságügyi és közgazdasági bizottságban az esküdtszékek reformjának, majd a hadikiállításokról és az árdrágításról szóló törvényjavaslatoknak volt előadója. Az összecsomlás után Bpestre költözött, ahol ügyvédi irodát nyitott. A Kúria ügyvédi tanácsának tagja. A temesvármegyei szabadelvűpárt volt titkára. Jogi, közgazdasági és politikai cikkei különböző lapokban jelentek meg.

Nickl Alfréd (oppavári), I. o. köv. tanácsos, szül. Bpest, 1884 jún. 25. Tanulmányait a bpesti egyetemen végezte, ahol doktorrá avatták. Pályafutását a kincstári jogügyi igazgatóságnál kezdte. 1909. a közös külügyminisztériumba osztották be, 1911. pedig a belgrádi követségen teljesített szolgálatot, ahonnan 1913. a külügyminisztériumba rendelték vissza. Ekkor titkárrá lépett elő. 1920. köv. tanácsossá nevezték ki és a bécsi követségre nyert beosztást. 1924. I. o. köv. tanácsos lett és mint ilyen vett részt Párisban a jóvátételi bizottság tárgyalásain. N. vezette a kormány képviselőletében több állammal a kereskedelmi szerződés megkötésére irányuló tárgyalásokat. Több kitüntetésben részesült.

Nógrády László, középiskolai tanár, író, szül. 1871. Pedagógiai munkássága mellett egyidőben hírlapírással is foglalkozott. Szépirodalmi és irodalomtörténeti tevékenysége is jelentős. Regényein, elbeszélésein és ifjúsági művein kívül érdekes gyermekpszichológiai tanulmányai jelentek meg önállóan és *A gyermek c. folyóiratban. Kemény Zsigmond élete és írói munkássága* címen irodalomtörténeti munkát adott ki.

Nopcsa Ferenc (báró), a M. kir. Földtani Intézet v. igazgatója, szül. Déva, 1877 máj. 3. Egyet. tanulmányait a bécsi, majd több németországi egyetemen végezte. Geológiai és paleontológiai kutatásoknak szentelte munkásságát. Ebből a célból hosszabb időt töltött a Balkánon, majd pedig Angliában, ahol balkáni kutatásainak anyagát dolgozta fel. A *Magy. Tud. Akadémia*, a *Londoni Geológiai Társaság*, a *Londoni Zoológiai Társaság* a *Gesellschaft der Erdkunde* és a *Bolognai Akadémia* tagja. A háború alatt a balkáni hadszíntéren működött. A forradalmak után öslénytani és geológiai tanulmányokkal foglalkozott. 1925—28. a Földtani Intézet igazgatója volt. 1928. állásáról lemondott és

Bécsbe költözött. Munkásságának eredményéről számos német, angol és francia nyelvű értekezésben számolt be. Önálló művei: *Dinosaurierreste aus Siebenbürgen, Die Familien der Reptilien, Albanien Bauten Trachten und Geräte Nord-Albaniens, Élő és kihalt gyíkok, Arteológiai munkák címjegyzéke*. Könyveinek nagy részét Berlinben, Párisban és Bécsben adta ki. Magyarul megjelent legkiválóbb kötete: *A legsötétebb Európa*.

Noseda Károly, a Nemzeti Zenede igazgatója, szül. Budapest, 1863. Középiskoláinak elvégzése után az Országos Zeneakadémiában járt, hol Erkel Ferenc, Nikolics Sándor, Ábrányi Kornél és Koessler János tanítványa volt. Tehetsége és zenei műveltsége már akkor kitűnt. Mestereinek támogatásával már 1893. az Operaház karigazgatójává lett. 1914-ig állt a kar élén, 1879—1920. a Szervita-téri templom orgonistája és karnagya is volt. 1913. óta a Nemzeti Zenede tanára és 1927. óta ü.-v. igazgatójává nevezték ki. N. 16 éves kora óta négy évtizeden át a magyar zenei kultúra egyik kiváló művelője volt, melyet igen sok szerzeménnyel gazdagított. Főként irredenta férfikarókat és egyházi kompozíciókat költött. Nagy zenei műveltség és kitűnő stílus jellemzi alkotásait. Egyike legkitűnőbb zenei pedagógusainknak. A kormányzó 1926. a közélet terén kifejtett értékes működéséért kormányfőtanácsossá nevezte ki.

Noszkó Imre, kúriai bíró, szül. Nagyszeben, 1869 okt. 29. Egyetemi tanulmányait Bpsten végezte. Előbb ügyvédjelölt volt, majd bírói pályára lépett és a bpesti kir. törvényszéken, mint joggyakornok működött. Az ügyvédi vizsga letétele után, mint jegyző, a bpesti kir. tszéknel működött. 1897. albíróvá nevezték ki, majd 1905. a szászabányai járásbírószághoz helyezték át vezetőnek, ahonnan 1905. mint törvényszéki bíró a fehértemplomi kir. tszékhez került. 1912. a temesvári törvényszékhez helyezték át, ahol 1917. megkapta az ítélőtáblai bírói címet és jelleget. 1918. a fehértemplomi tszék elnöke lett, 1921. mint ítélőbíró a bpesti kir. ítélőtáblához került, kúriai bírói rangban. 1923. a Magy. Kir. Kúria IV. (kereskedelmi) tanácsághoz osztották be.

Noszlopy Ferenc, kúriai bíró, trvszki másodelnök, szül. Szekszárd, 1876 aug. 24. Középiskoláit Győrött, egyet. tanulmányait Pozsonyban végezte. 1903. letette a bírói vizsgát. Pályáját a győri tszéken kezdte meg mint joggyakornok, után a tétii jbróságra került mint albíró, később vezető jbró volt. 1914. vezetőbírája lett a szécsényi jbróságnak. 1916. áthelyezték a székesfehérvári járásbírószághoz, amelynek vezetését néhány év múlva elnöki minőségben átvette. 1927 óta mint a pestvidéki tszék. másodelnöke fejt ki érdemes bírói tevékenységet.

Natter Antal, egyet. tanár, filozófiai író, szül. 1871. Jelentősebb egyházi és filozófiai tanulmányai: *A szabad akarat, A szerzetesi professzió egyházi és világi jog szerint*. Megírta a *Szent István Társulat* történetét is.

Novák András, iparművészeti tanár, törv. hités szakértő, szül. Bpest, 1887 okt. 2. Budapesten a képzőművészeti főiskolán tanárképzőt végzett. 1909. állami ösztöndíjjal Berlinbe, Párisba és Stockholmba küldték. Azután az Iparrajziskola tanára lett. Több stílusos luxusvilla és középület berendezését tervezte. Mint gobelinek kiváló szakértőjét a külföldön is ismerik. 1916. neveztek ki a törvényszék hités szakértőjévé.

Novák Ferenc (szentmiklósi), h. államtitkár, szül. Békésgyula, 1869. Középkolái elvégzése után a bpesti műegyetemen mérnöki oklevelet szerzett, majd 1894. a kereskedelemügyi minisztérium utógi csoportjához neveztek ki. Fokozatos előléptetések után 1927. h. államtitkári rangra emelkedett. 1926 óta a közúti hidépítő szakosztály főnöke. Kiváló közszolgálati érdemeiért a II. o. polg. hadiéremkereszttel tüntették ki.

Novák Jenő, ügyvéd, ny. min. titkár, szül. Bpest, 1894 máj. 28. Középkoláit és az egyetemet a fővárosban végezte, majd ügyvédi oklevelet nyert. Tanulmányainak befejezése után a földművelésügyi minisztérium kötelekibe lépett. A háború alatt mint főhadnagy harctéri szolgálatot teljesített és több kitüntetésben részesült. 1917. a belügyminisztériumban s.-fogalmazó lett. 1918. a nemzeti-ségi miniszter személyi titkára volt, majd visszakerült a belügyminisztériumba, ahol a gyámügyi, államrendőri, elnöki és közjogi osztályokban működött. 1925. saját kérelmére nyugdíjazták. Mint fővárosi gyakorló-ügyvéd működik.

Novák László, szakíró, szül. 1873. A *Magyar Nyomdászat*, a *Grafikai Szemle* c. szaklapoknak és a *Nyomdászati Enciklopédiának* szerkesztője volt. Főleg a grafikai szakirodalommal foglalkozik. Nevezetesebb önálló munkái: *Nyomdászati szaktanfolyami előadások*, *A egyenlőség problémája*, *Alkoholkérdés*, *Grafikai sokszorosító művészetek*, *Betűművészet*, *Grafikai rajz és metszés*, *A színek világa*.

Nováky László, zeneszerző, mélyhegedű-művész, szül. Bpsten, 1891. dec. 5. Zeneművészeti tanulmányait Bpsten végezte. A háború alatt harctéri szolgálatot teljesített és több kitüntetést kapott. 1925-ben a Zeneművészeti főiskolán állami művészi oklevelet nyert. 1926-ban a memeli állami konzervatórium hívta meg tanárnak és mint ilyen a magyar propaganda-célt szolgálva, számos külföldi városban sikeres hangversenyeket adott. Majd a litván államtól megbízást kapott egy nemzeti opera „Birutė” átkomponálására, melyet 1928-ban a 10 éves önállóság emlékére ünnepélyes keretek között adtak

elő Memelben. A *Magyar Vonósnégyes Társaságnak* és a *Herzl-quartettnak* tagja.

Nyáry Albert báró (nyáregyházi), szül. Füleken, 1871 jún. 2. Középkolái után elvégezte a bpesti tud. egyetemet és itt doktori oklevelet szerzett. Utána a közoktatásügyi minisztérium szolgálatába lépett. A darabontkormány kinevezésekor otthagya közhivatalát. Azóta szabad pályán működik. A háborúban mint huszárcapitány harcolt a fronton. A háború után folytatta a már béke idejében megkezdett tevékenységét a magyar-lengyel barátság élesztésére. Az ő kezdeményezésére írtak fel a magyar törvényhatóságok az országgyűléshez Lengyelország függetlensége tárgyában s indítványozta a Magyar Légio felállítását Lengyelország megsegítésére. Több lengyelországi küldöttséget szervezett. Megalapította a Magyar-Lengyel Egyesületet és a Magyar-Lengyel Kereskedelmi Kamarát. Mindkét testület elnökévé választotta. Ny. a művészetekkel is foglalkozik. Lotz tanítványa volt s képeivel sok kiállításon szerepelt. Több nagyobb munkája és cikke jelent meg történelmi, néprajzi és régészeti kérdések felől. Írt regényeket, novellákat, dalokat és verseket. Hosszabb ideig szerkesztette a *Cél* c. folyóiratot.

Nyergesi János, festőművész, szül. Nyergesújfalú. Eleinte Kernstock Károly tanítványa volt, majd az iparrajziskolában üvegfestést tanult és fővárosi ösztöndíjat kapott. Az összeomlás után rossz anyagi helyzete miatt ipari munkásként dolgozott, közben azonban szorgalmasan rajzolt és festett. Ez idő alatt készült műveit 1923. gyűjteményes kiállítás keretében mutatta be, nagy sikerrel. Rajzai és képei főképpen nyergesújfalusi részleteket, s a munkások életéből vett jeleneteket ábrázolnak, tömören és hangulatos bensőséggel.

Nyilasy Sándor, festőművész, szül. Szegeď, 1873 dec. 2. Középkolái befejeztével Münchenben. Nagybányán, majd Párisban folytatott művészi tanulmányokat. Nevesebb képei: *Magvetők*, *Hazatérő kapás*. Művészetét naturalista szemlélet és magyaros motívumok szeretete jellemzi.

Nyiregyházi Ervin, zongoraművész és zeneszerző, szül. Bpest, 1905. Egész fiatalon, mint csodagyermek keltett óriási feltűnést. művészi zongorajátékával és eredeti szerzeményeivel. Első önálló hangversenyét 1911. adta. Révész Géza könyvet írt róla, E. Ny. címmel, amely német és angol nyelven is megjelent.

Nyireő István (székelyudvarhelyi), egyetemi könyvtárigazgató, szül. Nagybánya, 1893. márc. 30. Egyetemi tanulmányait Budapesten és Kolozsvárott végezte. Hivatali működését 1913. kezdte. A háború alatt hadi szolgálatot teljesített. 1918. a vallás- és közoktatásügyi minisztérium ösztöndíjjal egyéves külföldi könyvtári tanulmányútra nyert kikül-

detést. A későbbi években állami támogatással ismételtén tanulmányozta a fontosabb külföldi könyvtárakat, az európai államok múzeumi- és könyvtári kultúrpolitikáját, valamint iskolán kívüli népművelésügyét. 1918. könyvtártiszt lett a kolozsvári, 1919. könyvtárőr és a könyvtártudomány lektora a pozsonyi egyetemen. A cseh megszállás után ugyanez évben a *Múzeumok és Könyvtárak Országos Főfelügyelőségéhez* nyert beosztást. 1922. megszervezte a budapesti Horthy Miklós-kollégium könyvtárát. 1923—1928. a Magyar Nemzeti Múzeum Országos Széchényi-könyvtárában teljesített szolgálatot, melynek 1927—1928. évi részleges átszervezési munkálatait tervezte és irányította. 1929. a debreceni egyetemi könyvtár igazgatását vette át. Kisebb szakcikkein kívül nevezetesebb dolgozatai: *Könyveink és*

nemzeti kulturánk. Az iskolán kívüli népművelés és eszközei. A megcsontított Magyarország múzeumi és könyvtári közművelésügye. A Magyar Nemzeti Múzeum Országos Széchényi-könyvtárának átszervezési munkálatai. A tudományok logikai rendszerű tizedes osztályozása, A tudományok rendszerezésének elméleti és gyakorlati feltételei. Az elszakított országrészek állami könyvtárainak értéktatisztikája.

Nyiri Ernő, ügyvéd, szül. Debrecen, 1874 szept. 13. Középiskolai tanulmányainak befejezése után a budapesti tud. egyetem jogi karának hallgatója volt. 1896. jogi-doktorrá avatták. 1898. Debrecenben ügyvédi irodát nyitott. 1908 óta a város törvényhatósági bizottságának tagja, Debrecen szab. kir. város tb. főügyésze. M. kir. kormányfőtanácsos.